

เลือกตั้งที่พิจารณาวินิจฉัยทุกคน

วิธีการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- การรับรอง
องค์การเอกชน
เพื่อช่วยเหลือใน
การตรวจสอบ
การเลือกตั้ง

มาตรา ๒๐ องค์การเอกชนใดที่มีความประสงค์จะช่วยเหลือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ให้ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่า องค์การเอกชนที่ยื่นคำขอมีความเป็นกลางในทางการเมือง คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจรับรองให้องค์การเอกชนนั้นช่วยเหลือในการตรวจสอบการเลือกตั้งได้

ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งผู้แทนขององค์การเอกชนที่ได้รับรองตามวรรคหนึ่ง เพื่อช่วยดูแลตรวจสอบการเลือกตั้ง และรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบในกรณีที่พบเห็นว่าการเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

หลักเกณฑ์และวิธีการการขอให้รับรอง การรับรอง การเพิกถอนการรับรอง และการปฏิบัติงานขององค์การเอกชนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราช-
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการการ
เลือกตั้งมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

- อำนาจเพิ่มเติม
เพื่อสนับสนุน
การปฏิบัติหน้าที่
(โปรดดูมาตรา
๑๐)

(๑) ให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ
รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น มีหนังสือชี้แจง
ข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือ
ส่งเอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่
เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) ให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานตาม (๑)
เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน
หรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือมาให้
ถ้อยคำ หรือส่งเอกสาร หลักฐาน หรือพยาน
หลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) ขอให้ศาลส่งเอกสาร หลักฐาน หรือ
พยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการ
พิจารณา

(๔) เข้าไปในที่เลือกตั้ง ที่ออกเสียง
ประชามติ หรือสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งหรือ
นับคะแนนการออกเสียงประชามติ

มาตรา ๒๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราช-
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้กรรมการการเลือก
ตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดผู้อำนวยการ
การเลือกตั้งประจำจังหวัด และอนุกรรมการที่คณะ
กรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตาม

- เจ้าพนักงาน
ตามประมวล
กฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา

- เงินเดือน
เงินประจำ
ตำแหน่ง และ
ประโยชน์
ตอบแทน

มาตรา ๒๓ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่งและ
ประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการการ
เลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นไปตาม
กฎหมายว่าด้วยการนั้น
- การห้ามกระทำ
การหรือการ
ละเว้นกระทำการ
โดยทุจริตหรือ
ประพฤตินิชอบ

มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้กรรมการการเลือกตั้ง
กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการ
การเลือกตั้งประจำจังหวัด และอนุกรรมการที่คณะ
กรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง กระทำการอันมิชอบ
ด้วยหน้าที่เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือ
พรรคการเมืองใด หรือกระทำการหรือละเว้นกระทำ
การโดยทุจริตหรือประพฤตินิชอบในการปฏิบัติหน้าที่
- ผู้สุจริตย่อมได้รับ
ความคุ้มครอง

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งกระทำการตาม
หน้าที่โดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับ
ผิดทั้งทางแพ่งหรือทางอาญา

หมวด ๒

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

-
- สำนักงาน
คณะกรรมการ
การเลือกตั้ง

มาตรา ๒๕ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการ
เลือกตั้งเป็นหน่วยงานของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล

และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด

กิจการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา ๒๖ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- หน้าที่ของ
สำนักงาน
คณะกรรมการ
การเลือกตั้ง

(๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง

(๒) ศึกษาและสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติและการพัฒนาพรรคการเมือง

(๓) เผยแพร่วิชาการและให้ความรู้และการศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๔) รับเรื่องราวร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติ

หน้าที่ของผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง หรือการออกเสียงประชามติ ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง หรือเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง หรือเกี่ยวกับการทุจริต หรือประพฤติมิชอบในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้เลือกตั้ง พรรคการเมือง หรือบุคคลอื่นใดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

- อำนาจของ
คณะกรรมการ
การเลือกตั้ง
ในการกำกับ
ดูแลสำนักงาน

มาตรา ๒๗ ในการกำกับดูแลสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่น ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน และค่าตอบแทนอื่นของเลขาธิการ รองเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๓) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง

การถอดถอน วินัย และการลงโทษทางวินัย การออก
จากตำแหน่ง การร้องทุกข์ และการอุทธรณ์การลงโทษ
สำหรับเลขาธิการ รองเลขาธิการ และพนักงานของ
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งวิธีการ
และเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสำนักงานคณะ
กรรมการการเลือกตั้ง

(๔) การคัดเลือก การกำหนดอัตราค่าจ้าง
หรือค่าตอบแทน ตลอดจนการกำหนดเงินพิเศษ
ให้แก่ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้าง ซึ่งมา
ปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้งชั่วคราวตามมาตรา ๓๒

(๕) การบริหารและจัดการการเงินและ
ทรัพย์สินของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๖) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์
ให้แก่เลขาธิการ รองเลขาธิการ พนักงานหรือ
ลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๒๘ ให้สำนักงานคณะกรรมการการ
เลือกตั้งมีเลขาธิการคนหนึ่ง ซึ่งประธานกรรมการ
การเลือกตั้งแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของคณะ
กรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงาน
และลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะ
กรรมการการเลือกตั้งขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ
การเลือกตั้ง และจะให้มียอเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่ง

- การแต่งตั้ง
เลขาธิการ
คณะกรรมการ
การเลือกตั้ง

และปฏิบัติงานรองจากเลขาธิการก็ได้

ให้เลขาธิการทำหน้าที่เป็นเลขานุการในคณะกรรมการการเลือกตั้ง

- คุณสมบัติของ
เลขาธิการ

มาตรา ๒๙ เลขาธิการต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์มีสัญชาติไทยโดยการเกิดมีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ และมีคุณสมบัติประสบการณ์และความสำเร็จด้านการบริหารตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งห้าปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

- อำนาจและหน้าที่
ของเลขาธิการ

มาตรา ๓๐ เลขาธิการมีหน้าที่ควบคุมดูแลงานโดยทั่วไปของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้มีอำนาจ ดังนี้

(๑) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ลดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งออกจากตำแหน่ง

(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงานหรือลูกจ้างในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้าง ซึ่ง

มาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวตาม
มาตรา ๓๒

(๓) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเท่าที่ไม่ขัดกับ
ระเบียบหรือประกาศ หรือมติของคณะกรรมการการ
เลือกตั้ง

มาตรา ๓๑ ในกิจการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้
เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง เพื่อการนี้ เลขาธิการจะมอบอำนาจ
ให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้
ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- กิจการที่เกี่ยวกับ
บุคคลภายนอก

มาตรา ๓๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจขอ
ให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ
ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่น
ของรัฐ มาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างใน
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว
ได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับการอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาหรือ
นายจ้างของผู้นั้น แล้วแต่กรณี

- การขอให้บุคคล
จากหน่วยงานอื่น
มาช่วยปฏิบัติงาน
ในสำนักงานเป็น
การชั่วคราว

ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างผู้ใดได้รับอนุมัติให้มาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าเป็นการได้รับอนุญาตให้ออกจากราชการหรือออกจากงานไปปฏิบัติงานใด ๆ และให้นับเวลาระหว่างที่มาปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งสำหรับการคำนวณบำเหน็จบำนาญหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นทำนองเดียวกัน เสมือนอยู่ปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานเต็มเวลาดังกล่าวแล้วแต่กรณี

- การขอกลับเข้ารับราชการหรือปฏิบัติงานในสังกัดเดิม

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างตามมาตรา ๓๒ ขอกลับเข้ารับราชการหรือปฏิบัติงานในสังกัดเดิมภายในกำหนดเวลาที่อนุมัติ ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนตามข้อตกลงที่ทำไว้ในการอนุมัติตามมาตรา ๓๒

- การเสนองบประมาณรายจ่าย

มาตรา ๓๔ ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนองบประมาณรายจ่ายตามมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแล้ว

แต่กรณี

ในกรณีที่มีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งหรือการจัดทำประชามติมากกว่างบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับ ให้รัฐอุดหนุนค่าใช้จ่ายให้พอเพียงกับการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๓๕ รายได้และทรัพย์สินในการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วย

- รายได้และทรัพย์สินของสำนักงาน

(๑) เงินอุดหนุนตามมาตรา ๓๔

(๒) รายได้จากค่าธรรมเนียมและดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๓) รายได้อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๖ รายได้ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายอื่น

- รายได้ของสำนักงานไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง

ให้อสังหาริมทรัพย์ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดหาด้วยเงินรายได้ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

- กรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ที่จัดหาด้วยรายได้ของสำนักงาน

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมี

อำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษาทรัพย์สิน
ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

- ทรัพย์สินของ
แผ่นดิน **มาตรา ๓๗** ทรัพย์สินของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี
- การจัดทำงบดุล
งบการเงินและ
บัญชี **มาตรา ๓๘** ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชี ทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี
- ผู้สอบบัญชี ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและให้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยแสดงให้เห็นด้วยว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำรายงานเสนอผลการสอบบัญชีต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีโดยไม่ชักช้า
- อำนาจของสภา
ผู้แทนราษฎรหรือ
วุฒิสภาให้คณะ
กรรมการหรือ
สำนักงานชี้แจง
หรือรายงานผล
การปฏิบัติงาน
ประจำปี **มาตรา ๓๙** เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำขึ้นตามมาตรา ๑๐ (๑๐) สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาอาจมีมติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสำนักงานคณะกรรมการ

การเลือกตั้งชี้แจงเป็นหนังสือ หรือมาชี้แจงด้วยวาจา หรือส่งเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการพิจารณารายงาน ผลการปฏิบัติงานประจำปีของคณะกรรมการ การเลือกตั้งหรือการปฏิบัติงานใดๆ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ และในกรณีที่มีเหตุอันควรจะมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการปฏิบัติงานก็ได้

หมวด ๓

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรรมการ การเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัด คณะอนุกรรมการ หรืออนุกรรมการที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งในการปฏิบัติตาม กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้ง จำทั้งปรับ

- โทษของ
การขัดขวาง
การปฏิบัติงาน

ถ้าการขัดขวางการปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง ได้ กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้

กำลังประทุษร้าย ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

- การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม
มาตรา ๒๑ (๒)

มาตรา ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม
มาตรา ๒๑(๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน
หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

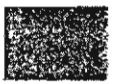
- การฝ่าฝืน
มาตรา ๒๔

มาตรา ๔๒ กรรมการการเลือกตั้ง กรรมการ
การเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัด หรืออนุกรรมการที่คณะกรรมการการ
เลือกตั้งแต่งตั้งผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษ
จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่น
บาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิ
เลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๓ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๓๒๗ (๙) ของรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง เสนอร่างกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวจะต้องกำหนดระยะเวลาการยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นทุกฉบับที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ตราขึ้นใหม่ประกาศใช้บังคับ ซึ่งจะกำหนดระยะเวลาให้แตกต่างกันตามสภาพความพร้อมที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแต่ละแห่งก็ได้ แต่ต้องมิให้เกินห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

- การเสนอ
ร่างกฎหมายว่า
ด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภา
ท้องถิ่นหรือ
ผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๔๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๑๘ ภายในเก้าสิบวัน

- การดำเนินการ
แบ่งเขตเลือกตั้ง
แบบแบ่งเขต
เลือกตั้งตาม
มาตรา ๑๘

นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งก่อนที่จะมีประกาศกำหนดเขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศกำหนดการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งคราวนั้นเป็นการเฉพาะคราวได้ โดยให้นำความในมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

- การขอยืมตัว
บุคลากรจาก
หน่วยงานอื่น
เป็นการชั่วคราว

มาตรา ๔๕ ภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งร้องขอให้หน่วยราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐสนับสนุนข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างมาช่วยปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เป็นการชั่วคราวโดยให้ได้รับเงินเดือนทางสังกัดเดิม แต่อยู่ในบังคับบัญชาของประธานกรรมการการเลือกตั้ง

การมาปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่งให้ถือเป็นการปฏิบัติราชการ

- การจัดทำแผน
เพื่อขอรับเงิน
อุดหนุน

มาตรา ๔๖ ในวาระเริ่มแรกก่อนที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำ

แผนการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
และแผนการจัดตั้งและการบริหารงานของสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
เพื่อขอรับเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ
และการบริหารงานตามแผนดังกล่าว

ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณ
รายจ่ายเป็นเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายใน
การดำเนินการตามแผนที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
เสนอตามความจำเป็น

มาตรา ๔๗ ให้ประธานกรรมการและ
กรรมการการเลือกตั้งซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยื่น
บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส
และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมทั้งเอกสารตาม
มาตรา ๗ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

- การยื่นบัญชี
แสดงรายการ
ทรัพย์สิน
และหนี้สิน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

ง.๒ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

สารบัญ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.๒๕๔๑

๓๕-๓๘

หมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๓๘

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

๓๘-๔๐

ส่วนที่ ๒ เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง

และที่เลือกตั้ง

๔๐-๔๓

ส่วนที่ ๓ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

๔๓-๔๘

ส่วนที่ ๔ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อ

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๔๙-๕๕

ส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง

๕๕-๖๒

ส่วนที่ ๖ ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

และวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง

๖๒-๖๘

ส่วนที่ ๗ การลงคะแนนเลือกตั้ง

๖๙-๗๖

ส่วนที่ ๘ การนับคะแนนและการประกาศผล

การเลือกตั้ง

๗๖-๘๔

ส่วนที่ ๙ การลงคะแนนเลือกตั้งสำหรับ

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้ง

๘๔-๘๘

หมวด ๒ การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

๘๘-๙๔

หมวด ๓ การคัดค้านการเลือกตั้ง

๙๔-๙๖

หมวด ๔ บทกำหนดโทษ

๙๖-๑๐๑

พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๔๑

.....

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑
เป็นปีที่ ๕๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลย-
เดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า
โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราช
บัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา
ดังต่อไปนี้

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๓๕ ก.
ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๑

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ-
 ญูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
 ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ
 สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ-
 ญูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
 ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก
 สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

(๒) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก
 สภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓

(๓) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระ-
 ราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ศ. ๒๕๒๖

(๔) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระ-
 ราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๙

(๕) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก
 สภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๖) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระ-
 ราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๘

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้ - บทนิยาม

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา
แล้วแต่กรณี

“ผู้สมัคร” หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
สมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

“วันเลือกตั้ง” หมายความว่า วันที่กำหนดให้
เป็นวันเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา แล้ว
แต่กรณี

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนด
เป็นเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ
หรือเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

“หน่วยเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องถิ่นที่
กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง

“ที่เลือกตั้ง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้
ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึง
ถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกตั้ง

“จังหวัด” หมายความว่า รวมถึง กรุงเทพมหานคร

“อำเภอ” หมายความว่า รวมถึง เขตและกิ่งอำเภอ

“ตำบล” หมายความว่า รวมถึง แขวง

“ศาลากลางจังหวัด” หมายความว่า รวมถึง ศาลา

ว่าการกรุงเทพมหานคร

“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความว่ารวมถึง สำนักงาน
เขต และที่ว่าการกิ่งอำเภอ

“เทศบาล” หมายความว่ารวมถึง เมืองพัทยา

“สำนักงานเทศบาล” หมายความว่ารวมถึง ศาลา
ว่าการเมืองพัทยา

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้ง
รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๑

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

- การจัด
การเลือกตั้งใน
การเลือกตั้งทั่วไป

มาตรา ๖ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้คณะกรรมการ
การเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นรายบุคคลตามการแบ่งเขตเลือกตั้งที่กำหนดเขตละหนึ่งคน

(๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งเป็นการลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยเลือกจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองหนึ่งเพียงพรรคการเมืองเดียว และใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๗ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินยี่สิบวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๒) กำหนดวันที่พรรคการเมืองจะยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นวันก่อนวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

- การประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ตาม (๑)

(๓) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(๔) จำนวนเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือตำบลหรือเขตพื้นที่ที่อยู่ภายในเขตเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งว่างลง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสำหรับเขตเลือกตั้งที่ว่างลงนั้น

ส่วนที่ ๒

เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง

- การกำหนดเขตเลือกตั้ง ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๘ เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ

แบ่งเขตเลือกตั้ง ทั้งนี้ ถ้าจังหวัดใดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง แต่ถ้าจังหวัดใดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมี โดยใช้เขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๙ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งตามมาตรา ๑๒ กำหนดหน่วยเลือกตั้งที่จะพึงมีในแต่ละเขตเลือกตั้ง โดยคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางมาใช้สิทธิเลือกตั้งของราษฎร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- การกำหนดหน่วยเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง

(๑) ให้ใช้เขตหมู่บ้านหนึ่งเป็นเขตเอง หน่วยเลือกตั้ง เว้นแต่ในเขตเทศบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ในเขตสุขาภิบาล หรือในเขตชุมชนหนาแน่นอาจกำหนดให้ใช้แนวถนน ตรอก หรือซอยเป็นเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้

(๒) ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหน่วยละแปดร้อยคนเป็นประมาณ แต่ถ้าเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไปลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จะกำหนดหน่วยเลือกตั้งเพิ่มขึ้นโดยให้มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าจำนวน

จำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้เป็นไปตามพระราช-
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๒) คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขต
เลือกตั้งไม่น้อยกว่าเก้าคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการ
กำหนดหน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง และสถานที่นับ
คะแนนในเขตเลือกตั้ง การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ
เลือกตั้ง การเพิ่มชื่อและการถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในเขตเลือกตั้ง รวมทั้งมีหน้าที่ในการกำกับดูแลการ
ลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และการ
ประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง

การสรรหาและการแต่งตั้งผู้อำนวยการการ
เลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและคณะกรรมการการ
เลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ให้เป็นไปตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเลือกตั้ง ให้คณะ
กรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้ง หรือมอบ
หมายให้ผู้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะบุคคล หรือ
บุคคลใดเป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้ง
ได้ตามสมควร

- คณะกรรมการ
ประจำหน่วย
เลือกตั้ง

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งบุคคลเป็นเจ้าพนักงาน

ผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าเจ็ดคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการลงคะแนนเลือกตั้งในที่เลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งแต่ละแห่ง

- คณะกรรมการ
การนับคะแนน
เลือกตั้ง

(๒) คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งมี จำนวนตามที่เห็นสมควร มีหน้าที่เกี่ยวกับการนับคะแนนในสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งสำหรับเขตเลือกตั้งแต่ละแห่ง

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตามมาตรา ๑๓ (๑) ให้ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการสองคน ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้ง และผู้แทนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือที่ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อเป็นกรรมการ

- องค์ประกอบ
คณะกรรมการ
ประจำหน่วย
เลือกตั้ง

ให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือที่ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อเสนอรายชื่อผู้แทนของพรรคการเมืองนั้นพรรคการเมืองละหนึ่งคนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขต

เลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เพื่อ
แต่งตั้งเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตาม
วรรคหนึ่งมีจำนวนไม่ถึงเจ็ดคน ให้คณะกรรมการ
การเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือก
ตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือก
ตั้งให้ได้จำนวนตามมาตรา ๑๓ (๑)

ในวันเลือกตั้งถ้าถึงเวลาเปิดการลงคะแนนเลือก
ตั้งแล้วมีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมาปฏิบัติ
หน้าที่ไม่ถึงเจ็ดคน ให้คณะกรรมการประจำหน่วย
เลือกตั้งที่อยู่ในขณะนั้นแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขต
เลือกตั้งนั้น เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจน
ครบเจ็ดคน

- วิธีสรรหาและ
แต่งตั้งกรรมการ
นับคะแนน
เลือกตั้ง

มาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งกรรมการนับคะแนนเลือก
ตั้งตามมาตรา ๑๓ (๒) โดยใช้วิธีสรรหาจากผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และให้มีผู้แทนพรรคการ
เมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือที่
ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อเป็นกรรมการนับคะแนน
เลือกตั้งตามจำนวนที่เพียงพอกับการจัดระบบนับ
คะแนนด้วย

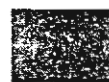
หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการนับ
คะแนนเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๖ นอกจากที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง และคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง

- อำนาจของ
คณะกรรมการ
การเลือกตั้งใน
การกำหนดวิธี
ปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๑๗ ห้ามมิให้กรรมการการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง หรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้ง จงใจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำการอื่นใดเพื่อขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

- การทุจริต
ต่อหน้าที่
การขัดขวาง
และไม่ปฏิบัติ
ตามกฎหมาย

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครอง ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งหรืออาญา

- ผู้กระทำโดย
สุจริต ย่อมได้รับ
ความคุ้มครอง
ไม่ต้องรับผิดชอบ
ทางแพ่งหรือ
อาญา

- เจ้าพนักงาน
ตามประมวล
กฎหมายอาญา

มาตรา ๑๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราช-
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้อำนวยการการ
เลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้ง
ประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
กรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง และผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้
ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งเป็นเจ้าพนักงาน-
งานตามประมวลกฎหมายอาญานับแต่วันที่ได้รับการ
แต่งตั้งจนถึงสิ้นสุดแห่งการงานในหน้าที่

- คำตอบแทน

มาตรา ๑๙ คำตอบแทนของผู้ผู้อำนวยการการ
เลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้ง
ประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
กรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง และผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้
ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งให้เป็นไป
ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ส่วนที่ ๔

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๑. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๒๐ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญและมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

- คุณสมบัติ
และหน้าที่

มาตรา ๒๑ ในการเลือกตั้งครั้งใด ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้เนื่องจากมีเหตุอันสมควร ให้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งไว้ประจำแต่ละเขตเลือกตั้ง ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีที่บุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งพิจารณาเห็นว่าเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ให้รีบแจ้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันเลือกตั้ง

- การแจ้งเหตุ
ที่ไม่อาจไป
ใช้สิทธิเลือกตั้ง

ระเบียบการพิจารณาการแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในการนี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดรายละเอียดของเหตุที่

- ระเบียบ
การแจ้งเหตุ

ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งไว้เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาของบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งไว้ด้วย

- วิธีการแจ้งเหตุ

ในการแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะทำเป็นหนังสือชี้แจงเหตุดังกล่าวและมอบหมายให้บุคคลใดไปยื่นต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งแทน หรือจัดส่งหนังสือชี้แจงเหตุนั้นทางไปรษณีย์ก็ได้

- การปิดประกาศ
เกี่ยวกับการ
แจ้งเหตุ

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งปิดประกาศรายชื่อบุคคลที่จะรับแจ้งเหตุ สถานที่ที่จะรับแจ้งเหตุ และวิธีการแจ้งเหตุไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร

- การประกาศ
รายชื่อผู้ไม่ไป
ใช้สิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๒๒ เมื่อครบกำหนดสามสิบวันหลังจากวันเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และมีได้แจ้งเหตุตามมาตรา ๒๑ หรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมีใช้เหตุอันสมควร เพื่อให้ผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งดังกล่าวแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งภายในหกสิบวันนับแต่วันประกาศ และให้บุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับจากวันสิ้นสุดของการแจ้งเหตุดังกล่าว

แล้วแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้แจ้งเหตุทราบโดยเร็วทั้งนี้
ให้นำมาตรา ๒๑ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่
มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้
สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
ตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ หรือแจ้งเหตุแล้ว
แต่เหตุนั้นมีสาเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้นั้นเป็น
บุคคลซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอัน
สมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ตามมาตรา
๖๘ วรรคสองของรัฐธรรมนูญ ให้ผู้นั้นเสียสิทธิการ
ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐตามหลักเกณฑ์และวิธีการ
ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

- ผู้ไม่ไปใช้สิทธิ
เลือกตั้งที่เสีย
สิทธิตามมาตรา
๖๘ วรรคสองของ
รัฐธรรมนูญ

๒. บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๒๔ เมื่อได้มีการประกาศพระราช-
กฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งใดแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขต
เลือกตั้งจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละ
หน่วยเลือกตั้งและปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด
ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การ
บริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เขตชุมชน
หนาแน่นที่เห็นสมควร และที่เลือกตั้งหรือบริเวณ
ใกล้เคียงกับที่เลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวันก่อนวัน

- การจัดทำบัญชี
รายชื่อผู้มีสิทธิ
เลือกตั้ง

เลือกตั้ง กับให้แจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในทะเบียนบ้านไปยังเจ้าบ้านให้ทราบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวันด้วย

- การขอเพิ่ม
รายชื่อผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งใน
ทะเบียนบ้าน

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าตนหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตนไม่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งแห่งหน่วยเลือกตั้งที่ตนหรือผู้นั้นสมควรมีชื่อเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐาน และถ้าเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ก็ให้สั่งเติมชื่อตามที่ยื่นคำร้องลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเร็ว ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งก็ให้สั่งยกคำร้อง และแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับความร้องโดยแสดงเหตุผลไว้ด้วย

เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคสองแล้ว ผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่หรือต่อศาลแพ่งสำหรับผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าวัน โดยไม่

ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณา เพื่อให้ศาลวินิจฉัยว่าจะให้เต็มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามที่ยื่นคำร้องหรือไม่

เมื่อศาลได้รับคำร้องตามวรรคสาม ให้ศาลดำเนินการพิจารณาโดยเร็ว คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด และให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพื่อปฏิบัติการตามคำสั่งโดยเร็วที่สุด และในกรณีที่มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปก่อนได้รับคำสั่งศาลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดำเนินการแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกฉบับให้ถูกต้องด้วย

การใดที่ได้ปฏิบัติไปตามคำสั่งเดิมของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก่อนได้รับคำสั่งศาลเป็นอย่างอื่นนั้น ให้เป็นอันสมบูรณ์ตามกฎหมาย

มาตรา ๒๖ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้ประกาศตามมาตรา ๒๔ มีชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน เพื่อให้ถอนชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า สมควรสั่งถอนชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิ

- การร้องขอให้
ถอนรายชื่อผู้ไม่มี
สิทธิออกจาก
บัญชีรายชื่อผู้มี
สิทธิเลือกตั้ง

เลือกตั้งออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือ
สมควรยกคำร้อง ก็ให้มีคำสั่งถอนชื่อผู้นั้น หรือยก
คำร้อง แล้วแต่กรณี และให้แจ้งคำสั่งให้ผู้นั้นและ
เจ้าบ้านทราบ และให้นำความในมาตรา ๒๕ วรรค
สาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งปรากฏชื่อบุคคลอื่นอยู่ในทะเบียนบ้านของ
ตนโดยที่บุคคลนั้นมิได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน
ดังกล่าวจริง เมื่อเจ้าบ้านนำหลักฐานทะเบียนบ้าน
มาแสดงว่าไม่มีชื่อบุคคลนั้น ให้คณะกรรมการการ
เลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการ
ประจำหน่วยเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี มีคำสั่งถอนชื่อ
บุคคลนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

- การดำเนินการ
ภายหลังศาล
พิพากษาเพิกถอน
สิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีเพื่อขอให้
เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และศาล
มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ
บุคคลนั้น เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับแจ้ง
คำพิพากษาของศาลแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือก
ตั้งจัดให้มีบันทึกลงไว้ในทะเบียนที่จัดทำไว้ และให้
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
ประกาศการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามคำพิพากษา
ของศาลปิดไว้ ณ สำนักงานเทศบาล หรือที่ว่าการ
อำเภอโดยเร็ว

ในกรณีที่ได้มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ

เลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ
เขตเลือกตั้งประกาศถอนชื่อผู้ซึ่งถูกเพิกถอนสิทธิ
เลือกตั้งตามวรรคหนึ่งออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งทุกฉบับให้ถูกต้องด้วย และให้นำความใน
มาตรา ๒๕ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้เจ้าบ้านผู้ใดดำเนินการ
หรือยินยอมให้มีการดำเนินการแจ้งย้ายบุคคลใดเข้า
มาในทะเบียนบ้านของตนโดยบุคคลนั้นมิได้มาอยู่
อาศัยจริง เพื่อเจตนาทุจริตในการเลือกตั้ง

- การห้ามแจ้งย้าย
บุคคลเข้ามาใน
ทะเบียนบ้าน
โดยทุจริต

ส่วนที่ ๕

ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง

๑. ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๒๙ บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
หรือจะมีสิทธิได้รับการเสนอชื่อในบัญชีรายชื่อของ
พรรคการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มี
ลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

- คุณสมบัติและ
ลักษณะต้องห้าม

- สิทธิในการสมัคร
ในนามพรรค
การเมือง
และสมัครได้
แบบเดียว

มาตรา ๓๐ บุคคลใดประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้ง ให้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองใดได้เพียงพรรคการเมืองเดียว และจะสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ แบบใดแบบหนึ่งได้เพียงแบบเดียว

๒. การสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

- การยื่นใบสมัคร

มาตรา ๓๑ ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมืองที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดภายในระยะเวลาการรับสมัคร

- การรับรองของ
หัวหน้าพรรค
การเมืองและ
ค่าสมัคร

การยื่นใบสมัครตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองว่าส่งสมาชิกผู้นั้นเข้าสมัครรับเลือกตั้ง และชำระเงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละหนึ่งหมื่นบาท และมีหลักฐานการสมัครครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

- การแสดง
หลักฐาน
การศึกษา

ในกรณีที่ผู้สมัครไม่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ต้องแสดงหลักฐานการสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าตามที่กฎหมายรับรองไว้หรือตามที่ทบวงมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจตามกฎหมายรับรอง

ว่าสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานการสมัครและวิธีการสมัครรับเลือกตั้ง

- การประกาศกำหนดรายละเอียดการสมัคร

มาตรา ๓๒ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้รับใบสมัครแล้ว ให้ลงบันทึกการรับสมัครไว้เป็นหลักฐานและออกใบรับให้แก่ผู้สมัครในวันนั้น และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติของผู้สมัคร และสอบสวนว่าผู้สมัครมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ ให้เสร็จสิ้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดการรับสมัคร ถ้าผู้สมัครมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งได้ ก็ให้ประกาศการรับสมัครไว้โดยเปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ผู้นั้นสมัคร

- การรับสมัครและการตรวจสอบของผู้ดำเนินการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้มีชื่อผู้สมัคร รูปถ่ายผู้สมัคร พรรคการเมืองที่สังกัด และหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่จะใช้ในการลงคะแนน ทั้งนี้ ตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๓๓ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ออกใบรับให้แก่ผู้สมัครตาม

- การห้ามถอนการสมัครรับเลือกตั้ง

และการให้
ค่าธรรมเนียม
การสมัครตกเป็น
ของกองทุน

มาตรา ๓๒ แล้ว ห้ามมิให้ผู้สมัครถอนการสมัครรับ
เลือกตั้ง และให้ค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้ง
ตกเป็นของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการ
เมือง

- ผู้สมัครที่ไม่มีชื่อ
ในประกาศให้มี
สิทธิยื่นคำร้อง
ต่อศาล

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่ผู้สมัครผู้ใดไม่มีชื่อเป็น
ผู้สมัครในประกาศของผู้อำนวยการการเลือกตั้ง
ประจำเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๓๒ ผู้สมัครผู้นั้นมี
สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขต
อำนาจของศาลจังหวัดนั้น หรือต่อศาลแพ่งสำหรับ
เขตเลือกตั้งที่อยู่ในกรุงเทพมหานครได้ภายในเจ็ดวัน
นับจากวันที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนิน
กระบวนการพิจารณา และให้ศาลวินิจฉัยว่าให้รับสมัคร
หรือไม่ โดยไม่ชักช้า คำสั่งของศาลนั้นให้เป็นที่สุด
และให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้ง
ประจำเขตเลือกตั้ง ในการนี้ให้ผู้อำนวยการการ
เลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งปฏิบัติตามคำสั่งศาลโดยเร็ว
ถ้าศาลมีคำสั่งให้รับสมัคร ให้ประกาศชื่อผู้นั้นตาม
มาตรา ๓๒ แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติ
ก่อนทราบคำสั่งศาล

๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจะเสนอบัญชีรายชื่อเพื่อสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ พรรคการเมืองนั้นต้องจัดทำบัญชีรายชื่อโดยมีหลักเกณฑ์ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- หลักเกณฑ์การ
เสนอบัญชีรายชื่อ

(๑) บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วยรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม

(๒) ในการที่พรรคการเมืองจะเสนอรายชื่อบุคคลใดต้องได้รับความยินยอมเป็นหลักฐานโดยชัดแจ้งจากบุคคลนั้น และบุคคลดังกล่าวต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จะเสนอรายชื่อเพียงพรรคเดียว

(๓) ให้จัดทำบัญชีรายชื่อตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยให้จัดเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครตามลำดับหมายเลข ไม่เกินจำนวนหนึ่งร้อยคน

มาตรา ๓๖ การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคการเมืองยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นตามมาตรา ๓๕ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวันเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งหนังสือยินยอมของผู้สมัคร และชำระเงินค่า

- การยื่นบัญชี
รายชื่อ

ธรรมเนียมการสมัครคนละหนึ่งหมื่นบาท และมี
หลักฐานการสมัครครบถ้วนตามที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๓๑
วรรคสาม มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราช-
กิจจานุเบกษากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐาน
การสมัครและวิธีการยื่นบัญชีรายชื่อ

- การตรวจสอบ
หลักฐานของ
ผู้สมัครแบบ
บัญชีรายชื่อ

มาตรา ๓๗ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้
รับบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามมาตรา ๓๖ แล้วให้คณะ
กรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานการสมัคร
คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร ถ้าเห็น
ว่าถูกต้องให้ประกาศรายชื่อพรรคการเมืองและรายชื่อ
ผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นไว้
โดยเปิดเผย ณ สถานที่ตามมาตรา ๓๒ และให้นำ
ความในมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

**๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบ
บัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง**

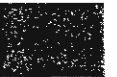
- หมายเลขที่จะ
ใช้ลงคะแนน
เลือกตั้งของ
พรรคการเมือง

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป
ให้พรรคการเมืองที่ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อได้รับ
หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ
ของพรรคการเมืองนั้นเรียงตามลำดับก่อนหลังใน
การมายื่นบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่มีพรรคการเมืองมา

ยื่นบัญชีรายชื่อพร้อมกันและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างพรรคการเมืองที่มาพร้อมกัน ทั้งนี้ให้พรรคการเมืองหนึ่งได้รับหนึ่งหมายเลข และถ้าพรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย ให้ใช้หมายเลขเดียวกับหมายเลขของผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคที่ตนสังกัดเป็นหมายเลขประจำตัวผู้สมัครแบบแบ่งเขตของพรรคการเมืองนั้นในทุกเขตเลือกตั้งที่ส่งสมัครด้วย

ถ้าพรรคการเมืองใดมิได้ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อ แต่ส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เมื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองนั้นยื่นใบสมัครในเขตเลือกตั้งใด ให้ได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครต่อจากหมายเลขสุดท้ายของหมายเลขแบบบัญชีรายชื่อตามพรรคหนึ่ง และเมื่อมีการยื่นใบสมัครของผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นที่ส่งสมัครเฉพาะแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอีก ให้ได้รับหมายเลขเรียงลำดับถัดไปตามลำดับการสมัครก่อนหลัง แต่ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน

- หมายเลขของ
ผู้สมัครแบบแบ่ง
เขตเลือกตั้ง
กรณีพรรคการเมืองมิได้ส่ง
สมัครแบบ
บัญชีรายชื่อ

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งว่างลง ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับก่อนหลังในการมายื่นใบสมัคร ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกัน

- หมายเลขของ
ผู้สมัครกรณี
เลือกตั้งซ่อม

หลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลาก
ระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน

ส่วนที่ ๖

ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง และวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง

- บทบัญญัติหลัก
เกี่ยวกับค่าใช้จ่าย

มาตรา ๔๐ เมื่อได้มีการประกาศพระราช-
กฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในเขตเลือกตั้งใดจนถึงวันเลือกตั้ง การใช้จ่ายในการ
เลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งให้เป็นไปตามบท
บัญญัติในส่วนนี้

- การประกาศ
กำหนดจำนวน
เงินค่าใช้จ่าย

มาตรา ๔๑ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรแต่ละครั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง
ดังต่อไปนี้

(๑) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของผู้สมัครแต่ละ
คนที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(๒) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง
ที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ใน
กรณีที่ผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด

ได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใดให้นับรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย

ในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตามพรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยหารือกับหัวหน้าพรรคการเมืองทุกพรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนค่าใช้จ่ายที่กำหนดตามพรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้รวมถึงบรรดาเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่บุคคลใด ๆ จ่ายหรือรับว่าจะจ่ายแทนหรือนำมาทำให้ใช้โดยไม่คิดค่าตอบแทนเพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยความยินยอมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นด้วย ในกรณีที่นำทรัพย์สินมาให้ใช้ ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องที่นั้น ๆ

มาตรา ๔๒ ให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองแล้วแต่กรณี แต่งตั้งบุคคลใดที่เห็นสมควรเป็นสมุห์บัญชีเลือกตั้งเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและรับรองความถูกต้องของบัญชีรายรับและรายจ่ายของผู้สมัคร หรือของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งนั้น

การจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของสมุห์บัญชีเลือกตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- การตั้งสมุห์บัญชี
เลือกตั้งของ
ผู้สมัครหรือ
พรรคการเมือง

- การยื่นบัญชี
รายรับและ
รายจ่าย

มาตรา ๔๓ ภายในกำหนดเก้าสิบวันหลังจากวันประกาศผลการเลือกตั้ง ผู้สมัครแต่ละคนหรือพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายที่สมุหบัญชีเลือกตั้งจัดทำขึ้นและผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมือง แล้วแต่กรณีได้รับรองความถูกต้อง บัญชีรายรับและรายจ่ายอย่างน้อยต้องประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ได้จ่ายไปแล้วและที่ยังค้างชำระ รวมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

- การประกาศผล
การตรวจสอบ
ค่าใช้จ่าย

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ประกาศผลการตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

- การเก็บรักษา
รายการค่าใช้จ่าย
กรณีมีการ
คัดค้าน

ในกรณีที่มีการคัดค้านการเลือกตั้งว่าผู้สมัครผู้ใดหรือพรรคการเมืองใดใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ให้เก็บรักษารายการค่าใช้จ่ายและหลักฐานดังกล่าวไว้จนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะได้พิจารณาเสร็จสิ้น

- การห้ามการ
กระทำที่เป็น
การซื้อเสียง

มาตรา ๔๔ ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจะจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น

หรือพรรคการเมืองใด หรือให้งดเว้นการลงคะแนน
ให้แก่ผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองใด ด้วยวิธีการดังนี้

(๑) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้
หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์
อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(๒) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน
ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือ
โดยอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา
สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด

(๓) ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้
มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ

(๔) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(๕) เหลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพล
คุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดใน
คะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

มาตรา ๔๕ ห้ามมิให้ผู้ใดจัดยานพาหนะนำ
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้ง เพื่อการเลือกตั้ง
หรือนำกลับมาจากที่เลือกตั้ง หรือจัดให้ผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้ง หรือกลับจากที่เลือกตั้งโดย
ไม่ต้องเสียค่าโดยสารยานพาหนะหรือค่าจ้าง ซึ่งต้อง
เสียตามปกติ เพื่อจงใจหรือควบคุมให้ผู้มีสิทธิเลือก
ตั้งไปลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่การที่
หน่วยงานของรัฐจัดยานพาหนะ เพื่ออำนวยความสะดวก

- การห้ามการ
ซื้อเสียงโดยการ
จัดยานพาหนะ
รับ-ส่ง

สะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

- การห้ามคนต่างด้าวช่วยเหลือในการเลือกตั้ง

มาตรา ๔๖ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิได้มีสัญชาติไทย เข้ามีส่วนช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้ง หรือกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์แห่งการเลือกตั้งโดยประการที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดทั้งนี้ เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการช่วยราชการหรือเป็นการประกอบอาชีพตามปกติโดยสุจริตของผู้นั้น

- การห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

มาตรา ๔๗ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการใด ๆ เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง การใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายตามวรรคหนึ่งมิให้หมายความรวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติที่พึงต้องปฏิบัติในตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น หรือการแนะนำหรือช่วยเหลือในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองโดยมิได้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ แม้ว่าการกระทำจะเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติหรือระงับการกระทำใดที่เห็นว่าอาจเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัคร

หรือพรรคการเมืองใด ในการนี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์อันอาจเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดพ้นจากหน้าที่เป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรม ศาลากลาง จังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ ในเขตเลือกตั้งหรือนอกเขตเลือกตั้ง หรือห้ามเข้าเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่งได้

มาตรา ๔๘ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดนับตั้งแต่วันที่ ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวัน จนถึงวันเลือกตั้ง

- การห้ามการ
โฆษณาหาเสียง
เลือกตั้ง

มาตรา ๔๙ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการประชุมหารือระหว่างหัวหน้าพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อพิจารณากำหนดวิธีการในการให้รัฐสนับสนุนการเลือกตั้งในเรื่องดังต่อไปนี้

- การจัดให้มีการ
ประชุมหารือ
ระหว่างหัวหน้า
พรรคการเมือง

(๑) การกำหนดให้มีการจัดสถานที่ปิดประกาศและที่ติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งในบริเวณสาธารณสถานซึ่งเป็นของรัฐ ให้พอเพียงและเท่าเทียมกันในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครทุกคนและพรรคการเมืองทุกพรรค

(๒) การพิมพ์และจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการ

เลือกตั้งไปให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

(๓) การกำหนดให้มีสถานที่สำหรับให้ผู้สมัครและพรรคการเมืองใช้ในการโฆษณาหาเสียงได้อย่างเท่าเทียมกัน ในการนี้รัฐอาจจัดให้มีการแสดงหรือการดำเนินการอื่นใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาฟังการโฆษณาหาเสียงด้วยก็ได้ แต่ต้องมีใช้เป็นการจัดให้มีเพื่อการสนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดโดยเฉพาะ

(๔) การกำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาให้พรรคการเมืองโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ หรือการไปออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งจะต้องจัดให้ทุกพรรคการเมืองมีโอกาสเท่าเทียมกัน

(๕) การสนับสนุนของรัฐในกิจการอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

- ห้ามมิให้ผู้ใด
นอกจากรัฐจัดที่
ปิดประกาศ ฯลฯ
และจัดสรรเวลา
ออกอากาศ

มาตรา ๕๐ ห้ามมิให้ผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือผู้ใด นอกจากรัฐจัดที่ปิดประกาศ และที่ติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งในสาธารณสถานซึ่งเป็นของรัฐ จัดสรรเวลาออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ให้แก่พรรคการเมืองหรือกระทำการอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้รัฐสนับสนุน

ส่วนที่ ๗

การลงคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา ๕๑ หีบบัตรเลือกตั้งต้องมีลักษณะที่สามารถมองเห็นภายในได้ง่าย และมีวิธีการปิดผนึกเพื่อป้องกันการเปิดหีบบัตรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือการนำบัตรใส่ในหีบบัตรหลังจากปิดการลงคะแนนแล้วได้ รวมทั้งต้องมีลักษณะพิเศษเพื่อป้องกันการเปลี่ยนหีบบัตรด้วย

- ลักษณะของหีบ
บัตรเลือกตั้ง

บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจะต้องมีหมายเลขครบถ้วนตามจำนวนผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้น และมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนด้วย

- ลักษณะของบัตร
เลือกตั้งแบบ
แบ่งเขต

บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจะต้องมีหมายเลขของพรรคการเมืองและชื่อพรรคการเมืองครบทุกพรรคที่ส่งสมัครเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนด้วย

- ลักษณะของบัตร
เลือกตั้งแบบ
บัญชีรายชื่อ

บัตรเลือกตั้งสำหรับการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้งสำหรับการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ต้องมีลักษณะ

แตกต่างกันที่สามารถจำแนกออกจากกันได้อย่างชัดเจน
หีบบัตรเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งให้เป็นไปตาม
ลักษณะและขนาดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

- ระยะเวลา
การลงคะแนน

มาตรา ๕๒ ในวันเลือกตั้งให้เปิดการลง
คะแนนตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๐๐
นาฬิกา

- การดำเนินการ
ก่อนเริ่มเปิดให้มี
การลงคะแนน

มาตรา ๕๓ ก่อนเริ่มเปิดให้มีการลงคะแนน
เลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งนับ
จำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมดของหน่วยเลือกตั้งนั้น
และปิดประกาศจำนวนบัตรเลือกตั้งที่มีอยู่ทั้งหมดใน
ที่เลือกตั้งนั้นไว้ในที่เปิดเผย และเมื่อถึงเวลาเปิดการ
ลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
เปิดหีบบัตรเลือกตั้งในที่เปิดเผยแสดงให้ผู้มีสิทธิ
เลือกตั้ง ซึ่งอยู่ ณ ที่เลือกตั้งนั้น เห็นว่าหีบบัตรเลือก
ตั้งเป็นหีบเปล่า และให้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งตามวิธี
การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แล้วให้ทำ
การบันทึกการดำเนินการดังกล่าว โดยให้ผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้งในขณะ
นั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย เว้นแต่ไม่มีผู้มี
สิทธิเลือกตั้งอยู่ในขณะนั้น

- การดำเนินการใน
ระหว่างเวลาเปิด
การลงคะแนน

มาตรา ๕๔ ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนน
ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงคะแนนไปแสดง
ต่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง โดยแสดงบัตร

ประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตรวจสอบชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งแล้วให้อ่านชื่อและที่อยู่ของผู้นั้นดัง ๆ ถ้าไม่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครหรือผู้ใดหักท้วง ให้หมายเหตุไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยให้จดหมายเลขบัตรและสถานที่ออกบัตร และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นหลักฐานตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แล้วให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมอบบัตรเลือกตั้งให้แก่ผู้นั้นเพื่อไปลงคะแนน

ในกรณีที่มีผู้หักท้วง หรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสงสัยว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมาแสดงตนนั้นไม่ใช่เป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีอำนาจสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกหักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยเป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่ และในกรณีที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งวินิจฉัยว่าผู้ถูกหักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยไม่ใช่เป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งทำบันทึกคำวินิจฉัยและลงลายมือชื่อไว้ด้วย

- วิธีการลงคะแนน
และการอำนวยความสะดวกแก่
คนพิการ

มาตรา ๕๕ การลงคะแนนเลือกตั้งให้ทำ
เครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้ง และเพื่อ
เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการในการลง
คะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้
มีการอำนวยความสะดวกสำหรับการลงคะแนนเลือก
ตั้งของคนพิการไว้เป็นพิเศษเฉพาะ หรือโดยจัดให้มี
การช่วยเหลือในการลงคะแนนภายใต้การกำกับดูแล
ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
- กรณีไม่ประสงค์
จะลงคะแนน
ให้ใคร

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่
ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครหรือบัญชี
รายชื่อของพรรคการเมืองใด ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำ
เครื่องหมายกากบาทในช่องไม่ลงคะแนนในบัตร
เลือกตั้ง
- การนำบัตร
เลือกตั้งใส่ลงใน
หีบบัตร

มาตรา ๕๗ การนำบัตรเลือกตั้งใส่ลงในหีบ
บัตรเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด
- การห้ามผู้ไม่มี
สิทธิไปลงคะแนน

มาตรา ๕๘ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งรู้อยู่แล้วว่าตน
เป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่มีสิทธิลงคะแนนเลือก
ตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น พยายามลงคะแนนเลือกตั้ง
หรือลงคะแนนเลือกตั้งโดยแสดงบัตรประจำตัว
ประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่มีได้มีไว้สำหรับตนหรือ
ที่ปลอมแปลงขึ้นต่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
เพื่อลงคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา ๕๙ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดใช้บัตรอื่นที่มีใช้บัตรเลือกตั้งตามมาตรา ๕๑ ลงคะแนนเลือกตั้ง

- การห้ามใช้บัตรอื่นลงคะแนน

ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งออกไปจากที่เลือกตั้ง

- การห้ามนำบัตรเลือกตั้งออกจากที่เลือกตั้ง

มาตรา ๖๐ ห้ามมิให้ผู้ใดทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรเลือกตั้ง

- การห้ามทำเครื่องหมายบนบัตรเลือกตั้ง

มาตรา ๖๑ ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งใส่ในหีบบัตรเลือกตั้งโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อลงคะแนนโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรเลือกตั้งเพิ่มขึ้นจากความจริง

- การห้ามกระทำการใดให้คะแนนผิดไปจากความจริง

มาตรา ๖๒ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิได้หรือขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไป ณ ที่เลือกตั้งหรือเข้าไป ณ ที่ลงคะแนน หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าวภายในกำหนดเวลาที่จะลงคะแนนเลือกตั้งได้

- การห้ามขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๖๓ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเรียกทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นเพื่อจะลงคะแนนเลือกตั้งหรืองดเว้นไม่ลง

- การห้ามขายเสียง

คะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

- การกำหนดที่
เลือกตั้งใหม่

มาตรา ๖๔ ในกรณีที่การลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งแห่งใดไม่สามารถกระทำได้นั้นเนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย หรือเหตุสุดวิสัยอย่างอื่น ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ที่มีสิทธิเลือกตั้งสามารถไปลงคะแนนได้โดยสะดวก แต่ถ้าไม่อาจกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ได้ ให้ประกาศงดลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งนั้นแล้วรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยด่วน

- การประกาศงด
ลงคะแนนใน
หน่วยเลือกตั้ง

ในกรณีที่เหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศงดลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยด่วน

- การประกาศวัน
ลงคะแนนใหม่

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบสาเหตุที่ทำให้ไม่อาจลงคะแนนได้นั้นส่งบลลงแล้วและต้องประกาศก่อนวันลงคะแนนเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

- การดำเนินการ
เมื่อถึงกำหนด
เวลาปิดการลง
คะแนน

มาตรา ๖๕ เมื่อถึงกำหนดเวลาปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศปิดการลงคะแนนและงดจ่ายบัตรเลือกตั้งแล้วให้ทำเครื่องหมายในบัตรเลือกตั้งที่เหลืออยู่ให้

เป็นบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนนไม่ได้ตามวิธีการที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเมื่อผู้แสดง ตนและรับบัตรเลือกตั้งภายในกำหนดเวลาการลง คะแนนเลือกตั้งที่เหลืออยู่ในที่เลือกตั้งได้ทำการลง คะแนนเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการ ประจำหน่วยเลือกตั้งปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้งของหีบ บัตรเลือกตั้ง

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจัดทำ รายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมดจำนวน ผู้มาแสดงตนและรับบัตรเลือกตั้งและจำนวนบัตรเลือก ตั้งที่เหลือ แล้วให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นทุกคนลงลายมือชื่อไว้ และประกาศให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่ในที่นั้นทราบ

มาตรา ๖๖ นับตั้งแต่เวลาที่ได้เปิดและปิดหีบ บัตรเลือกตั้ง หรือภายหลังเวลาที่ได้ปิดช่องใส่บัตร เลือกตั้งของหีบบัตรเลือกตั้งแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งไม่มี อำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เปิด ทำลาย ทำให้เสีย หาย ทำให้เปลี่ยนแปลง หรือทำให้ไร้ประโยชน์หรือ นำไปซึ่งหีบบัตรเลือกตั้ง หรือบัตรเลือกตั้ง , หรือ เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่คณะกรรมการประจำ หน่วยเลือกตั้งจัดส่งไปยังสถานที่นับคะแนน

- การห้ามกระทำ การใดแก่บัตร เลือกตั้ง หีบบัตร หรือเอกสารที่ เกี่ยวข้อง

มาตรา ๖๗ ให้คณะกรรมการประจำหน่วย เลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าคนเป็นผู้นำหีบบัตรเลือกตั้ง

- การนำหีบบัตร เลือกตั้งไปยัง สถานที่นับคะแนน

และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปยังสถานที่นับคะแนนของเขตเลือกตั้งนั้นโดยเร็ว ในกรณีที่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ใดไม่อาจร่วมเดินทางมาได้ ให้จัดแจ้งเหตุผลไว้ในรายงานการนำส่งหีบบัตรเลือกตั้งของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งนั้นด้วย

- การทำเครื่องหมายที่หีบบัตร

หีบบัตรเลือกตั้งที่จะจัดส่งจากหน่วยเลือกตั้งต้องมีการจัดทำเครื่องหมายเพื่อป้องกันการเปิดหีบบัตรหรือการเปลี่ยนหีบบัตร โดยมีการลงลายมือชื่อของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งทุกคนกำกับไว้ในลักษณะที่สามารถเห็นได้ง่ายถ้ามีการเปลี่ยนแปลงหรือทำลาย ทั้งนี้ ตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ส่วนที่ ๘

การนับคะแนน และการประกาศผลการเลือกตั้ง

- การเริ่มนับคะแนน

มาตรา ๖๘ การนับคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดให้เริ่มนับเมื่อมีการส่งหีบบัตรเลือกตั้งจากหน่วยเลือกตั้งทุกแห่งในเขตเลือกตั้งนั้นมาที่สถานที่นับคะแนนครบถ้วนแล้ว

ในกรณีที่เขตเลือกตั้งใดมีความจำเป็นตาม ลักษณะพื้นที่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด สถานที่นับคะแนนในเขตเลือกตั้งนั้นเพิ่มขึ้น เพื่อให้ การนับคะแนนเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว

มาตรา ๖๙ เพื่อให้การนับคะแนนเป็นไป อย่างเปิดเผยและเที่ยงธรรมตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศ ในราชกิจจานุเบกษากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธี การนับคะแนนเลือกตั้งซึ่งต้องมีเรื่อง ดังต่อไปนี้

- การประกาศ
กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับ
วิธีการนับคะแนน

(๑) วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการรับหีบบัตร เลือกตั้ง การตรวจสอบหีบบัตรเลือกตั้ง การเปิดหีบ บัตรเลือกตั้ง และการตรวจสอบเอกสารหลักฐาน เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งจะต้องให้สามารถตรวจสอบ ความถูกต้องของจำนวนบัตรเลือกตั้งในขณะรับหีบ บัตรเลือกตั้งให้ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ส่งให้ แต่ละหน่วยเลือกตั้งก่อนการลงคะแนนเลือกตั้งได้ด้วย และหลักเกณฑ์การพิจารณาให้มีการนับคะแนนใหม่ หรือการเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้นในกรณีที่ จำนวนบัตรเลือกตั้งไม่ตรงกัน

(๒) วิธีการเก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งหรือ บัตรเลือกตั้งเพื่อรอการนับคะแนน

(๓) วิธีการปฏิบัติของคณะกรรมการนับ คะแนนเลือกตั้งในการนำบัตรเลือกตั้งทั้งหมดมารวม กันและนับบัตรเลือกตั้งรวมกันในสถานที่นับคะแนน

ซึ่งจะต้องกำหนดมาตรการที่จะทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่าเป็นการนับบัตรเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งใดในขณะนับคะแนน และการนับคะแนนจะต้องกระทำให้แล้วเสร็จในรวดเดียวโดยห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงการนับคะแนน

(๔) วิธีการจัดสถานที่ในการนับคะแนน และวิธีการอ่านการลงคะแนนในบัตรเลือกตั้ง ซึ่งจะต้องกระทำโดยเปิดเผยเพื่อให้ผู้อยู่ในสถานที่นับคะแนนเห็นการนับคะแนนได้โดยสะดวก

(๕) วิธีการตรวจสอบเมื่อมีการคัดค้านว่าการลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งใดเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๖) วิธีการนับคะแนนและการส่งผลคะแนน สำหรับการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งจะต้องกำหนดให้มีการนับคะแนน ณ สถานที่นับคะแนนในแต่ละเขตเลือกตั้ง และให้มีการแจ้งผลคะแนนที่รวมได้ของแต่ละเขตเลือกตั้งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อคำนวณผลรวมทั่วประเทศ

- การนับคะแนน
สำหรับบัตร
เลือกตั้งของ
ผู้ไม่ประสงค์
จะลงคะแนน

มาตรา ๗๐ ให้มีการนับคะแนนสำหรับบัตรเลือกตั้งที่ผู้เลือกตั้งทำเครื่องหมายว่าไม่ลงคะแนนเลือกตั้ง และให้ประกาศจำนวนผู้ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย

- บัตรเสีย

ในการนับคะแนนหากปรากฏว่ามีบัตรเสีย ให้แยกบัตรเสียออกไว้ต่างหาก และห้ามมิให้นับบัตร

เสียเป็นคะแนนไม่ว่ากรณีใด

บัตรเลือกตั้งดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

- (๑) บัตรปลอม
- (๒) บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน
- (๓) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้
กับผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด
- (๔) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งประกาศกำหนด

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
สลักหลังในบัตรตามมาตราที่ว่า “เสีย” พร้อมทั้ง
ระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสียตามความในอนุมาตราใด
และลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสามคน

มาตรา ๗๑ ห้ามมิให้กรรมการนับคะแนน
เลือกตั้งผู้ใดจงใจนับบัตรเลือกตั้งหรือคะแนนในการ
เลือกตั้งให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้
ผิดไป หรือกระทำความผิดประการใดโดยมิได้มีอำนาจ
กระทำโดยชอบด้วยกฎหมายให้บัตรเลือกตั้งชำรุด
หรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำการด้วย
ประการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ หรือ
อ่านบัตรเลือกตั้งให้ผิดไปจากความจริง หรือทำ
รายงานการเลือกตั้งไม่ตรงความเป็นจริง

- ห้ามทำให้ผลการ
นับคะแนนไม่ตรง
ความจริง

มาตรา ๗๒ เมื่อการนับคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว
ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
ประกาศผลการนับคะแนนของเขตเลือกตั้งนั้น

- การดำเนินการ
เมื่อการนับ
คะแนนเสร็จ
สิ้นแล้ว

จำนวนบัตรเลือกตั้งที่มีอยู่ทั้งหมด จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือจากการลงคะแนน และรีบทำรายงานผลการนับคะแนนส่งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

การรายงานผลการนับคะแนน การบันทึกจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาแสดงตนขอรับบัตรเลือกตั้งเพื่อการลงคะแนน จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้ลงคะแนน จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาใช้สิทธิแต่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครคนใด จำนวนบัตรเสียและจำนวนคะแนนที่ผู้สมัครแต่ละคนได้รับ ให้เขียนเป็นตัวเลขและมีตัวอักษรกำกับด้วย

การประกาศผลการนับคะแนน การรายงานผลของการนับคะแนน วิธีการเก็บบัตรเลือกตั้ง และการเก็บรักษาเอกสารหลักฐาน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

- กรณีผลการนับคะแนนไม่ตรงกับรายงานการใช้สิทธิ

มาตรา ๗๓ ในกรณีที่ผลการนับคะแนนไม่ตรงกับรายงานการใช้สิทธิเลือกตั้งของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจัดให้มีการนับคะแนนใหม่ ถ้ายังไม่ตรงกันอีกให้รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ เว้นแต่คะแนนที่ไม่ตรงกับรายงานนั้นจะไม่ทำให้ผลการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือการนับคะแนนแบบบัญชีรายชื่อเปลี่ยนแปลง

ไป มิให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่

มาตรา ๗๔ ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว และผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นได้คะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง

- การประกาศผู้ได้รับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต

ในกรณีที่เหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งคนเดียวตามวรรคหนึ่งและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น

มาตรา ๗๕ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง ในกรณีที่มิได้มีผู้ได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเท่ากันหลายคน ให้ใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้นตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

- ผู้ที่จะได้รับการเลือกตั้ง

- การคำนวณหา
ผู้ได้รับการ
เลือกตั้งแบบ
บัญชีรายชื่อ

มาตรา ๗๖ การคำนวณหาผู้ได้รับเลือกตั้งในกรณีของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้คำนวณจากสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จะได้รับเลือกในแต่ละพรรคการเมือง ดังต่อไปนี้

(๑) ให้รวมผลการนับคะแนนทั้งหมดที่พรรคการเมืองได้รับคะแนนจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

(๒)ให้นำคะแนนจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนน้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนคะแนนที่นับได้ทั้งหมด ตาม (๑) หักออกโดยไม่นำมารวมคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้ง

(๓)ให้นำคะแนนรวมที่เหลือภายหลังจากได้หักคะแนนแล้วตาม (๒) หารด้วยหนึ่งร้อย ผลลัพธ์ที่ได้ถือเป็นจำนวนคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน

(๔) ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งแต่ละพรรคการเมืองจะพึงได้รับให้นำคะแนนรวมของบัญชีรายชื่อแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนร้อยละห้าขึ้นไปหารด้วยจำนวนคะแนนเฉลี่ยตาม (๓) ผลลัพธ์ที่เป็นจำนวนเต็มที่ได้รับคือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ โดยเรียงลำดับจากรายชื่อแรกของบัญชีรายชื่อเป็นลำดับไป

(๕) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎรที่ได้รับรวมกันทุกพรรคการเมืองมีจำนวนไม่ครบหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองที่มีผลลัพธ์ ตาม (๔) เป็นเศษที่มีจำนวนมากที่สุดได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนเรียงตามลำดับจนกว่าจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองทั้งหมดได้รับรวมกันครบจำนวนหนึ่งร้อยคน

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับตามผลการคำนวณตามวรรคหนึ่ง จะต้องไม่เกินจำนวนตามที่ปรากฏไว้ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นได้จัดทำขึ้น

มาตรา ๗๗ เมื่อได้ผลการนับคะแนนของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๗๒ และผลการคำนวณสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองตามมาตรา ๗๖ แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศว่าผู้สมัครผู้ใดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

มาตรา ๗๘ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ให้รีบดำเนินการแจ้งผลการเลือกตั้งไปยังรัฐสภาเพื่อทราบ และนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาต่อไป และให้คณะกรรมการการ

- การประกาศ
ผลการเลือกตั้ง

- การแจ้งผล
การเลือกตั้งไป
ยังรัฐสภา และ
พิมพ์ในราช-
กิจจานุเบกษา

เลือกตั้งจัดส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบ
บัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมืองไปยังประธานสภา
ผู้แทนราษฎรด้วย

ส่วนที่ ๙

การลงคะแนนเลือกตั้ง สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้ง

- บทบัญญัติหลัก
ของผู้อยู่นอกเขต
เลือกตั้ง

มาตรา ๗๙ ในการเลือกตั้ง สำหรับผู้อยู่นอก
เขตเลือกตั้งนอกจากที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในส่วนนี้
แล้ว ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

- กรณีมีชื่ออยู่ใน
ทะเบียนบ้าน
น้อยกว่า ๙๐ วัน

มาตรา ๘๐ ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขต
เลือกตั้งเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง
ให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบ
แบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อในเขตเลือกตั้ง
ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่
น้อยกว่าเก้าสิบวัน

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจออก

ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการอำนวยความสะดวก เพื่อประกันการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง

มาตรา ๘๑ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งหรือจะเดินทางไปนอกเขตเลือกตั้งที่ตนต้องไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ให้แจ้งความประสงค์การขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ตรวจสอบการมีสิทธิเลือกตั้งของผู้แจ้งความประสงค์ตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าเห็นว่าถูกต้อง ให้กำหนดที่เลือกตั้งกลางที่ผู้นั้นจะใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง และแจ้งให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ผู้นั้นมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบและหมายเหตุสถานที่ที่ผู้นั้นจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งความประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง สถานที่และจำนวนที่เลือกตั้งกลาง และวันที่กำหนดให้มาใช้สิทธิออก

- กรณีได้รับคำสั่ง
ทางราชการให้ไป
ปฏิบัติหน้าที่
นอกเขตเลือกตั้ง

เสียงลงคะแนนเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งประกาศกำหนด

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้ง
คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง รวมทั้งกำหนด
การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งของที่เลือกตั้งกลาง
และลักษณะที่เลือกตั้งกลาง หีบบัตรเลือกตั้งหรือสิ่ง
ที่ใช้แทนหีบบัตรเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้ง วิธีการลง
คะแนน การเก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้ง และกิจการ
อื่นที่จำเป็นเพื่อใช้เฉพาะในการลงคะแนนเลือกตั้งใน
ที่เลือกตั้งกลางได้ตามความเหมาะสม

หีบบัตรเลือกตั้งของที่เลือกตั้งกลางอาจกำหนด
ให้มีลักษณะที่แตกต่างจากหีบบัตรเลือกตั้งตามมาตรา
๕๑ หรือใช้วิธีการอื่นแทนการใช้หีบบัตรเลือกตั้งเพื่อ
ให้เหมาะสมกับลักษณะการลงคะแนนได้

- กรณีเป็นทหาร
ตำรวจ ฯลฯ ได้
รับคำสั่งทาง
ราชการให้ไป
ปฏิบัติหน้าที่
นอกที่ตั้งปกติ

มาตรา ๘๒ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็น
ทหารประจำการ ทหารกองประจำการ ตำรวจ
สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือข้าราชการ และ
ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับ
การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือเกี่ยวกับความมั่น
คงปลอดภัยของประเทศนอกที่ตั้งปกติที่ตนมีภูมิลำเนา
ถ้าผู้บังคับบัญชาของบุคคลดังกล่าวตั้งแต่ชั้นผู้บังคับ
กองพันหรือเทียบเท่าขึ้นไปเห็นว่าบุคคลดังกล่าวไม่
อาจไปลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่บุคคล
นั้นมีสิทธิได้ ให้แจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ทราบเพื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง และให้นำความในมาตรา ๘๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘๓ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งใดแต่ในวันเลือกตั้งผู้นั้นมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร ให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ณ ประเทศที่ตนมีถิ่นที่อยู่ในวันเลือกตั้ง หรือประเทศที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

- ผู้มีถิ่นที่อยู่นอก
ราชอาณาจักร

การใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรตามวรรคหนึ่ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องแจ้งความประสงค์การใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งต่อบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง เพื่อรับบัตรประจำตัวผู้เลือกตั้ง

หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งความประสงค์การขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘๔ ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่แจ้งความประสงค์ตามมาตรา ๘๓ ใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทางไปรษณีย์ก็ได้ การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทางไปรษณีย์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

- การลงคะแนน
เลือกตั้งทาง
ไปรษณีย์

- การดำเนินการ
เลือกตั้งล่วงหน้า

มาตรา ๘๕ การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งตามส่วนที่ ๙ นี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจดำเนินการล่วงหน้าเพื่อนำบัตรเลือกตั้งมานับรวมในวันเลือกตั้งได้ เว้นแต่มีความจำเป็นเฉพาะท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดเป็นอย่างอื่นก็ได้

ในกรณีที่หีบบัตรเลือกตั้งหรือสิ่งที่ใช้แทนหีบบัตรเลือกตั้งจากนอกราชอาณาจักรส่งมาถึงสถานที่นับคะแนนของเขตเลือกตั้งใด หลังจากเริ่มนับคะแนนแล้ว ให้ถือว่าหีบบัตรเลือกตั้งหรือสิ่งที่ใช้แทนหีบบัตรเลือกตั้งนั้นส่งมาถึงเกินกำหนดเวลา และมีให้นับคะแนนบัตรเลือกตั้งจากหีบบัตรเลือกตั้งหรือสิ่งที่ใช้แทนหีบบัตรเลือกตั้งนั้น

หมวด ๒

การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

- การประกาศ
กำหนดวันรับ
สมัครเลือกตั้ง
สมาชิกวุฒิสภา

มาตรา ๘๖ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินห้าวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใช้บังคับ และ

ต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

มาตรา ๘๗ ซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
ตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มี
ลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

- คุณสมบัติและ
ลักษณะต้องห้าม

มาตรา ๘๘ การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาให้ใช้
เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง

- เขตเลือกตั้ง

เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการ
เลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแล้ว ให้คณะกรรมการการ
เลือกตั้งประกาศจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมี
แต่ละจังหวัดในราชกิจจานุเบกษา โดยใช้เกณฑ์การ
คำนวณตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งคนหนึ่งมีสิทธิลงคะแนนเลือก
ตั้งผู้สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาในจังหวัดที่ตนมีสิทธิ
ลงคะแนนได้เพียงคนเดียว

มาตรา ๘๙ การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก
วุฒิสภา ให้นำความในมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ และ
มาตรา ๓๔ เว้นแต่บทบัญญัติที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง
มาใช้บังคับโดยอนุโลม

- การยื่นใบสมัคร
และการรับสมัคร

ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ชำระ
ค่าธรรมเนียมการสมัครคนละหนึ่งหมื่นบาท และ
เมื่อได้ออกใบรับแล้ว ห้ามมิให้ผู้สมัครถอนการสมัคร
รับเลือกตั้ง และให้ค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือก

ตั้งตกเป็นของรัฐ

- ให้นำบทบัญญัติ
เกี่ยวกับการเลือก
ตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร
มาใช้บังคับกับ
การเลือกตั้ง
สมาชิกวุฒิสภา

มาตรา ๙๐ ให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง ส่วนที่ ๓ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ส่วนที่ ๔ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส่วนที่ ๖ ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง เฉพาะมาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๗ ส่วนที่ ๗ การลงคะแนนเลือกตั้ง และส่วนที่ ๘ การลงคะแนนเลือกตั้งสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้ง ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เว้นแต่บทบัญญัติที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองมาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในหมวดนี้

- การแต่งตั้ง
กรรมการประจำ
หน่วยเลือกตั้ง

การแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหนึ่งคน และกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจำนวนหกคน แต่มิให้นำความในมาตรา ๑๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิการเสนอชื่อผู้แทนของพรรคการเมืองมาใช้บังคับ และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งด้วย

การนับคะแนนเลือกตั้งให้กระทำ ณ ที่เลือกตั้ง และให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ ๘ การนับคะแนนและการประกาศผลการเลือกตั้ง เฉพาะกรณีการนับคะแนนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เว้นแต่บทบัญญัติที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง มาใช้บังคับกับการนับคะแนน และการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในหมวดนี้

- การนับคะแนน
และการประกาศ
ผลการเลือกตั้ง

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามมาตรานี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรานี้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- การกำหนด
ระเบียบปฏิบัติ
เกี่ยวกับการ
เลือกตั้ง

บรรดาบทบัญญัติใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่นำมาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาด้วย ถ้าบทบัญญัตินี้ดังกล่าวบัญญัติให้การกระทำใด ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นความผิดและมีบทกำหนดโทษสำหรับความผิดนั้นให้นำมาใช้บังคับกับการกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาด้วย โดยให้ถืออัตราโทษอย่างเดียวกัน

มาตรา ๙๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๙๒ ห้ามมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือบุคคลใดดำเนินการหาเสียงเลือกตั้ง เว้นแต่การแนะนำตัว

- การห้ามหาเสียง
เลือกตั้ง

ผู้สมัคร

การแนะนำตัวผู้สมัครให้กระทำได้เฉพาะการจัดพิมพ์เอกสารเพื่อแนะนำตัวผู้สมัคร ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรเพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้สมัครทุกคนอาจกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายไว้ด้วยก็ได้

การแนะนำตัวผู้สมัครตามวรรคหนึ่งหมายความว่า ถึง การแสดงข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา และประวัติการทำงาน หรือ ประสบการณ์ในการทำงาน

- การแนะนำตัว ผู้สมัคร

มาตรา ๙๒ เพื่อประโยชน์ในการแนะนำตัวผู้สมัครโดยเท่าเทียมกัน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการปิดประกาศและติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ หรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือในที่ชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร

(๒) พิมพ์และจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งไปให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

(๓) จัดหาสถานที่เพื่อแนะนำตัวผู้สมัคร

รับเลือกตั้ง

(๔) จัดสรรเวลาการออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อแนะนำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง

(๕) กิจการอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา ๙๓ จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาได้หนึ่งคน ให้ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนมากที่สุดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

- ผู้สมัครที่จะเป็น
ผู้ได้รับเลือกตั้ง

จังหวัดใดมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาได้มากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนมากที่สุดตามลำดับลงมาตามจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จังหวัดนั้นจะพึงมีเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

ในกรณีที่ผู้สมัครมีคะแนนเท่ากันอันเป็นเหตุให้มีสมาชิกวุฒิสภาเกินจำนวนที่จังหวัดนั้นจะพึงมีให้ผู้สมัครที่มีคะแนนเท่ากันจับสลากเพื่อให้ได้ผู้สมัครตามจำนวนที่จะพึงมีในจังหวัดนั้น การจับสลากให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่จังหวัดใดมีผู้สมัครเท่ากับหรือน้อยกว่าจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีในจังหวัดนั้น ผู้สมัครที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และในกรณีเช่นว่านี้ถ้าไม่มีผู้ได้รับ

เลือกตั้งหรือมีผู้ได้รับเลือกตั้งน้อยกว่าจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีในจังหวัดนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในจังหวัดนั้นเพื่อให้ได้สมาชิกวุฒิสภาตามจำนวนที่จะพึงมี

หมวด ๓

การคัดค้านการเลือกตั้ง

- การยื่นคำร้อง
คัดค้านต้อง
กระทำภายใน
๓๐ วัน นับแต่
วันประกาศผล
การเลือกตั้ง

มาตรา ๙๔ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งใดแล้ว ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้น พรรคการเมืองที่มีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น หรือพรรคการเมืองที่เสนอบัญชีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ เห็นว่าการเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งใดในเขตเลือกตั้งนั้น หรือของเขตเลือกตั้งดังกล่าวมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองนั้น มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เว้นแต่เฉพาะกรณีร้องคัดค้านเพราะเหตุตามมาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๓ ให้ยื่นคำร้องคัดค้านภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เพื่อให้มี

การเลือกตั้งใหม่

มาตรา ๙๕ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้
รับคำร้องคัดค้านแล้ว ให้ดำเนินการพิจารณาโดยไม่
ชักช้า และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจ
ดังต่อไปนี้

- อำนาจของ
คณะกรรมการ
การเลือกตั้งใน
การพิจารณา
คำร้องคัดค้าน

(๑) ถ้าเห็นว่าการเลือกตั้งในหน่วยเลือก
ตั้งหรือเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยง
ธรรม สมควรจะให้มีการนับคะแนนใหม่หรือเลือกตั้ง
ใหม่ ให้มีคำสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่หรือเลือกตั้ง
ใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น แต่ถ้า
เป็นการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภามีคำสั่งให้มีการ
นับคะแนนใหม่หรือเลือกตั้งใหม่เฉพาะแต่สมาชิก
วุฒิสภาคนใดที่ถูกคัดค้านในเขตเลือกตั้งตามคำร้อง
คัดค้านนั้นก็ได้

(๒) ถ้าเห็นว่าการที่ผู้ใดได้รับการเลือกตั้ง
เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือแม้มิได้เป็นไป
โดยสุจริตและเที่ยงธรรมแต่ไม่มีเหตุอันสมควรจะให้
มีการนับคะแนนใหม่หรือเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือก
ตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น หรือเฉพาะสมาชิกวุฒิสภาที่
ถูกคัดค้านในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น ให้มี
คำสั่งยกคำร้องคัดค้านเสีย .

มาตรา ๙๖ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมี
คำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้สมาชิกภาพของสมาชิก

- ผลของการมี
คำสั่งให้มีการ
เลือกตั้งใหม่

สภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งถูก
คัดค้านนั้นสิ้นสุดลงนับตั้งแต่วันที่มามีคำสั่ง แต่ทั้งนี้
ย่อมไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปใน
หน้าที่ก่อนที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธาน
วุฒิสภาได้รับแจ้งคำสั่ง

ในกรณีที่มีการนับคะแนนใหม่และเป็นเหตุให้
สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ
สมาชิกวุฒิสภาซึ่งถูกคัดค้านต้องสิ้นสุดลง ให้มีผลตั้ง
แต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการ
นับคะแนนใหม่ แต่ทั้งนี้ย่อมไม่กระทบกระเทือน
กิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่ก่อนที่คณะ
กรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนใหม่

- วิธีการพิจารณา
การคัดค้าน

มาตรา ๙๗ วิธีการพิจารณาการคัดค้านการ
เลือกตั้งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการ
เลือกตั้งกำหนด

หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

- ความรับผิดของ
ผู้บังคับบัญชา
หรือนายจ้าง

มาตรา ๙๘ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใด
ขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวหรือไม่ให้ความสะดวกพอ

สมควรต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ได้บังคับบัญชา หรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน สองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๙ เจ้าบ้านผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ความรับผิด
ของเจ้าบ้าน

มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาได้สมัครรับเลือกตั้ง หรือยินยอมให้พรรคการเมืองเสนอชื่อในการสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อโดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือสมัครรับเลือกตั้งโดยฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

- ความรับผิดของ
ผู้ที่สมัครโดยรู้ว่า
ไม่มีสิทธิ

มาตรา ๑๐๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๘ มาตรา ๗๑ หรือ มาตรา ๙๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๑๐๒ ผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๑ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำ

- ความรับผิดของ
ผู้สมัคร หรือ
หัวหน้าพรรค

การเมืองที่ใช้
จ่ายเงินจำนวน
ที่กำหนด

คุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาท ถึงหนึ่งแสนบาท หรือปรับเป็นจำนวนสามเท่าของ จำนวนเงินที่เกินกว่าจำนวนเงินที่คณะกรรมการการ เลือกตั้งประกาศกำหนดแล้วแต่ว่าจำนวนใดจะมาก กว่ากัน หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

- ความรับผิดชอบ
ของสมาชิก

มาตรา ๑๐๓ สมาชิกเลือกตั้งผู้ใดจัดทำบัญชี ค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครคนใดไม่ เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งกำหนดตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง ต้อง ระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินสอง หมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมี กำหนดห้าปี และห้ามเป็นสมาชิกเลือกตั้งเป็น เวลาห้าปี

- ความรับผิด
ของผู้สมัครหรือ
หัวหน้าพรรค
การเมือง ฐาน
ไม่ยื่นรายการ
ค่าใช้จ่าย
หรือยื่นหลักฐาน
ไม่ครบถ้วน

มาตรา ๑๐๔ ผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ยื่นรายการค่าใช้จ่ายต่อคณะกรรมการ การเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือยื่น หลักฐานไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๔๓ ต้องระวังโทษ จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมี กำหนดห้าปี

- กรณีรายการ
ที่ยื่นเป็นเท็จ

ถ้ารายการค่าใช้จ่ายที่ยื่นตามมาตรา ๔๓ เป็นเท็จ ผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองต้องระวังโทษจำ

คุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

- ความรับผิดชอบ
จัดยานพาหนะ
รับ - ส่ง

มาตรา ๑๐๖ ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

- ความรับผิดชอบของ
คนต่างด้าว

มาตรา ๑๐๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ความรับผิดชอบ
ฝ่าฝืนข้อห้าม
เรื่องโฆษณา หรือ
ปิดประกาศ ฯลฯ

มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดจงใจกระทำความผิดประการใด ๆ ให้บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสียหรือกระทำความผิดประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

- ความรับผิดชอบ
ทำให้บัตรเลือก
ตั้งชำรุดเสียหาย
 ฯลฯ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึง

สองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

- ความรับผิดชอบ
เปิดเผยชื่อผู้มา
ใช้สิทธิ หรือยัง
ไม่มาใช้สิทธิ

มาตรา ๑๐๙ ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนนเลือกตั้งจนถึงเวลาปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง ถ้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดเผยให้แก่ผู้ใดทราบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดมาลงคะแนนหรือยังไม่มาลงคะแนนเพื่อเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ความรับผิดชอบ
เกี่ยวกับการส่งหีบบัตร

มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๖๖ หรือจงใจขัดขวางมิให้มีการส่งหีบบัตรเลือกตั้งหรือสิ่งที่ใช้แทนหีบบัตรเลือกตั้งไปยังสถานที่นับคะแนนหรือกระทำการเพื่อให้การส่งล่าช้า ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

- ความรับผิดชอบ
เกี่ยวกับบัตร
เลือกตั้ง การลง
คะแนน การใช้
สิทธิ และการ
ขายเสียง

มาตรา ๑๑๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๙ วรรคสอง มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ หรือมาตรา ๖๓ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

- ความรับผิดชอบ
จำหน่าย หรือ
เลี้ยงสุรา

มาตรา ๑๑๒ ผู้ใดขาย จำหน่าย จ่ายแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิดในเขตเลือกตั้งในระหว่างเวลา

๑๘.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนถึงสิ้นสุดวันเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๓ ผู้ใดเล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันขั้นต่อไป ๗ เกี่ยวกับผลของการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

- ความรับผิดชอบ
เล่นการพนัน
เกี่ยวกับผล
การเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๔ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เกิดขึ้นในเขตเลือกตั้งใดให้ถือว่าผู้สมัครหรือพรรคการเมือง ซึ่งส่งสมาชิกของตนลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- ผู้เสียหายตาม
ป.ร.อาญา

มาตรา ๑๑๕ ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร และการกระทำของผู้เป็นตัวการด้วยกัน ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้น แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าตัวการ ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

- การกระทำความ
ผิดนอกราชอาณาจักร
ให้ถือว่าได้กระทำใน
ราชอาณาจักร

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

ง.๓ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

สารบัญ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

๑๐๕-๑๐๘

หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง

๑๐๘-๑๑๗

หมวด ๒ การดำเนินการกิจการของพรรคการเมือง

๑๑๗

ส่วนที่ ๑ การดำเนินการกิจการในทางการเมือง

๑๑๗-๑๒๗

ส่วนที่ ๒ การเงินของพรรคการเมือง

๑๒๗-๑๓๒

หมวด ๓ การสนับสนุนพรรคการเมือง

๑๓๒

ส่วนที่ ๑ การบริจาคแก่พรรคการเมือง

๑๓๒-๑๓๖

ส่วนที่ ๒ การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ

๑๓๗-๑๔๑

หมวด ๔ การเลิกหรือยุบพรรคการเมือง

๑๔๑-๑๔๕

หมวด ๕ การรวมพรรคการเมือง

๑๔๕-๑๔๗

หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

๑๔๘-๑๕๒

บทเฉพาะกาล

๑๕๒-๑๕๔

พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๔๑

.....
ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑
เป็นปีที่ ๕๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลย-
เดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า
โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราช
บัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา
ดังต่อไปนี้

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๓๕ ก.
ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๑

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ-
 ญูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
 ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ-
 ญูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
 ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติพรรคการเมือง
 พ.ศ. ๒๕๒๔

(๒) พระราชบัญญัติพรรคการเมือง (ฉบับ
 ที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระ-
 ราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ พ.ศ. ๒๕๓๘

- บทนิยาม

มาตรา ๔ ใน พระราชบัญญัติประกอบ
 รัฐธรรมนูญนี้

“พรรคการเมือง” หมายความว่า พรรคการเมือง
 ที่คณะบุคคลรวมกันจัดตั้งโดยได้รับการจัดแจ้ง
 การจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

“ที่อยู่” หมายความว่า ที่อยู่ตามกฎหมายว่า
 ด้วยการทะเบียนราษฎร

“การบริจาค” หมายความว่า การให้เงิน
 ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้

แก่พรรคการเมืองหรือสมาชิกเพื่อการดำเนินกิจการ
ของพรรคการเมืองหรือเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของพรรค
การเมืองในการเลือกตั้ง นอกเหนือจากค่า
ธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามข้อบังคับ
ของพรรคการเมือง

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการ
พัฒนาพรรคการเมือง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียน
พรรคการเมือง

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้ง
รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
และให้มีอำนาจออกประกาศของคณะกรรมการการ
เลือกตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้

- ผู้รักษาการ

ประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อได้
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้ง
เป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

- นายทะเบียน
พรรคการเมือง

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่
รับคำขอจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง ควบคุม
ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และ
ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญนี้

- อำนาจเรียก
บุคคลมาชี้แจง
หรือส่งเอกสาร

มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้

หมวด ๑

การจัดตั้งพรรคการเมือง

- การรวมกันจัดตั้ง
พรรคการเมือง

มาตรา ๘ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปสามารถรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- การประชุมเพื่อ
กำหนดนโยบาย
พรรค ข้อบังคับ
พรรค และเลือก
ตั้งคณะกรรมการ
บริหารพรรค

มาตรา ๙ ในการจัดตั้งพรรคการเมือง ให้ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองจัดให้มีการประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพรรคการเมือง กำหนดข้อบังคับพรรคการเมืองและเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๐ พรรคการเมืองต้องมีนโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งต้องไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนาระหว่างชนในชาติไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ และไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

- พรรคการเมือง
ต้องมีนโยบาย
และข้อบังคับ

มาตรา ๑๑ ข้อบังคับพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- รายการใน
ข้อบังคับ
พรรคการเมือง

- (๑) ชื่อพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (๔) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การสิ้นสุด และการออกจากตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง
- (๕) แผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง อำนาจหน้าที่ของสาขาพรรคการเมือง การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การสิ้นสุด

และการออกจากตำแหน่งของกรรมการสาขาพรรคการเมือง และอำนาจหน้าที่ของกรรมการสาขาพรรคการเมือง

(๖) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง และการประชุมของสาขาพรรคการเมือง

(๗) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

(๘) ความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก

(๙) การรับเข้าเป็นสมาชิกและการให้ออกจากการเป็นสมาชิก

(๑๐) วินัยและจรรยาบรรณของสมาชิก

(๑๑) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(๑๒) การบริหารการเงินและทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

(๑๓) การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป

(๑๔) การเลิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

- องค์ประกอบ
คณะกรรมการ
บริหารพรรค
การเมือง

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง รอง

หัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง รองเลขาธิการพรรคการเมือง เภรัณญิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นซึ่ง เลือกตั้งจากสมาชิกซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

มาตรา ๑๓ ให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้า พรรคการเมืองยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนาย ทะเบียนพร้อมกันนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับ พรรคการเมือง บัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของ พรรคการเมือง และสำเนารายงานการประชุมของ ผู้จัดตั้งพรรคการเมือง

คำขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้เป็นไปตามแบบที่ นายทะเบียนกำหนดซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (๔) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของ ผู้จัดตั้งพรรคการเมือง
- (๕) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

มาตรา ๑๔ เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบ ในเรื่องดัง

- การยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง
ต่อนายทะเบียน

- รายการในคำขอ

- การตรวจสอบคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง

ต่อไปนี้

(๑) ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ และมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน

(๒) นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะไม่ขัดต่อมาตรา ๑๐

(๓) เอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๓

(๔) คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ และ

(๕) ชื่อพรรคการเมืองและภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่ซ้ำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้ยื่นคำขอไว้ตามมาตรา ๑๓ หรือของพรรคการเมืองอื่นที่นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ก่อนแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วนให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าคุณสมบัติหรือจำนวนของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง

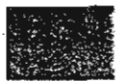
หรือนโยบายและข้อบังคับพรรคการเมือง หรือคุณสมบัติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือชื่อพรรคการเมือง หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๔) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองตาม มาตรา ๑๔ (๓) มีรายการไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๓หรือมีข้อความไม่ชัดเจนหรือบกพร่อง ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

เมื่อผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองได้แก้ไขเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเอกสารดังกล่าว

ถ้าผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ดำเนินการแก้ไข

- การแก้ไข
เอกสารคำขอจัด
ตั้งพรรคการเมือง
เพราะมีข้อความ
ไม่ชัดเจนหรือ
บกพร่อง

เอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง หรือดำเนินการแก้ไขแล้วแต่ยังไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง

- ชื่อหรือ
เครื่องหมาย
พรรคการเมือง
ซ้ำ หรือพ้อง
หรือมีลักษณะ
คล้ายคลึงกับ
พรรคอื่น

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามที่ปรากฏในเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองซ้ำหรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของผู้จัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้ยื่นคำขอไว้ในวันเดียวกัน ให้นายทะเบียนดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทำความเข้าใจว่าผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใดจะเป็นผู้มีสิทธิใช้ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น เมื่อได้ตกลงกันเป็นประการใดแล้ว ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ได้มีการตกลงกัน การตกลงกันดังกล่าวให้กระทำให้เสร็จสิ้นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

(๒) ในกรณีที่ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องยืนยันไม่ยอมตกลงกันหรือเมื่อพ้นกำหนด

เวลาดังกล่าวใน (๑) แล้วยังตกลงกันไม่ได้ ให้นายทะเบียนพิจารณาบังคับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองจากผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองที่เห็นว่ามีสิทธิที่จะใช้ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นดีกว่า โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(ก) ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใดมีจำนวนผู้จัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งเคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุดในนามของพรรคการเมืองตามหลักฐานใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยใช้ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นมากกว่า ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองคณะนั้นย่อมมีสิทธิดีกว่า

(ข) ในกรณีที่จำนวนผู้จัดตั้งพรรคการเมืองตาม (ก) มีจำนวนเท่ากัน ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใดมีจำนวนผู้จัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งเคยสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุดในนามของพรรคการเมืองตามหลักฐานใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยใช้ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นมากกว่า ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองคณะนั้นย่อมมีสิทธิดีกว่า

(ค) ในกรณีที่จำนวนผู้จัดตั้งพรรคการเมืองตาม (ข) มีจำนวนเท่ากัน ให้นายทะเบียน

ดำเนินการจับสลากโดยเปิดเผยเพื่อให้ได้ผู้มีสิทธิใช้
ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น

(๓) ในกรณีที่ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพ
เครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นเป็นชื่อหรือภาพ
เครื่องหมายพรรคการเมืองที่ไม่เคยมีการใช้มาก่อน
และตกลงกันไม่ได้ให้นายทะเบียนดำเนินการจับ
สลากโดยเปิดเผยเพื่อให้ได้ผู้มีสิทธิใช้ชื่อพรรคการเมือง
หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น

ให้นายทะเบียนแจ้งการรับจดแจ้งการจัดตั้ง
พรรคการเมืองตาม (๒) และ (๓) เป็นหนังสือไปยัง
ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบภายใน
เจ็ดวันนับแต่วันที่รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง

- กรณีไม่เห็นด้วย
กับคำสั่ง ไม่จด
แจ้งการจัดตั้ง
พรรคการเมือง

มาตรา ๑๗ ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งไม่
เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง
ของนายทะเบียนตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕
มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัย
ชี้ขาดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง
คำสั่งไม่รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองจากนาย
ทะเบียน

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการ
ใดแล้วให้นายทะเบียนปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

- การจดแจ้ง
การจัดตั้งพรรค

มาตรา ๑๘ ให้นายทะเบียนจดแจ้งการจัดตั้ง

พรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมืองและให้
ประกาศการจัดตั้งพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา
โดยระบุชื่อพรรคการเมือง ภาพเครื่องหมายพรรค
การเมือง นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรค
การเมือง ชื่อหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้า
พรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รอง
เลขานุการพรรคการเมือง เภรัณยูกพรรคการเมือง
โฆษกพรรคการเมืองและกรรมการบริหารอื่นของ
พรรคการเมือง

การเมือง และ
การประกาศ
การจัดตั้ง

มาตรา ๑๙ ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียน
รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล

- พรรคการเมืองที่
จดทะเบียนจัดตั้ง
เป็นนิติบุคคล

หมวด ๒

การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

ส่วนที่ ๑

การดำเนินกิจการในทางการเมือง

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการบริหารพรรค
การเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของ
พรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง
ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่

- อำนาจหน้าที่คณะ
กรรมการบริหาร
พรรคการเมือง

ของพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

- คุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมือง

มาตรา ๒๑ ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ

- การสิ้นสุดสมาชิกภาพ

มาตรา ๒๒ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๑

(๔) พรรคการเมืองมีมติให้ออกตามข้อ

บังคับพรรคการเมือง

(๕) พรรคการเมืองที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกเลิกหรือยุบไป

การสิ้นสุดของสมาชิกภาพตามวรรคหนึ่ง (๔) ถ้าสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย มติของพรรคการเมืองต้องเป็นมติของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมือง
นั้นและมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า
สามในสี่ของจำนวนคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง
และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมือง
ทั้งหมด และการลงมติให้ลงคะแนนลับ แต่ถ้า
สมาชิกผู้นั้นได้อุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน
สามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติคัดค้านว่า
มติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม ของ
รัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดัง
กล่าวมิได้มีลักษณะตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม ของ
รัฐธรรมนูญ ให้ถือว่าสมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่
ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย แต่ถ้าศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๔๗
วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญสมาชิกผู้นั้นอาจเข้าเป็น
สมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในสามสิบวัน
นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย

การอุทธรณ์ของสมาชิกต่อศาลรัฐธรรมนูญตาม
วรรคสอง ให้เป็นไปตามวิธีพิจารณาของศาล
รัฐธรรมนูญ

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายงานหรือ
เอกสารเกี่ยวกับการมีมติตามวรรคสองไปยัง
ประธานรัฐสภาและนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับ
แต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ

การสิ้นสุดของสมาชิกภาพตามวรรคหนึ่ง (๕)

ถ้าสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยและไม่อาจเข้าไปเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองเลิกหรือยุบไป ให้ถือว่าสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบหกสิบวันนั้น

- ห้ามผู้ไม่มี
สัญชาติไทย
โดยการเกิด
เป็นสมาชิก

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือยอมให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของพรรคการเมือง

ห้ามมิให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

- ห้ามทำให้
ประชาชนเข้าใจ
ผิดว่าเป็น
พรรคการเมือง

มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ชื่อหรือถ้อยคำในประการที่น่าจะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นพรรคการเมือง หรือใช้ชื่อที่มีอักษรไทยประกอบว่า “พรรคการเมือง” หรืออักษรต่างประเทศซึ่งแปลหรืออ่านว่า “พรรคการเมือง” ในดวงตรา ป้าย ชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่น หรือในข้อมูลทางการสื่อสารใด ๆ โดยมีได้เป็นพรรคการเมือง

- กิจการที่ต้องทำ
โดยที่ประชุม
ใหญ่

มาตรา ๒๕ เมื่อนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วการดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

นี้ให้พรรคการเมืองกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของ
พรรคการเมือง

(๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค
การเมือง

(๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค
การเมือง

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง
รองหัวหน้าพรรคการเมืองเลขาธิการพรรคการเมือง
รองเลขาธิการพรรคการเมืองเหรัญญิกพรรคการเมือง
โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น

(๔) การอื่นตามที่กำหนดในประกาศของ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๒๖ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง
ต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง
ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก
ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ
พรรคการเมือง

- องค์ประกอบของ
ที่ประชุมใหญ่
ของพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้ง
สาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุม
ใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะ
กรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิก ตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรค
การเมือง

- กรณีมีการกระทำ
ใด ๆ ฝ่าฝืน
นโยบายพรรค
การเมืองหรือ
ข้อบังคับพรรค
การเมือง

มาตรา ๒๗ เมื่อปรากฏว่าหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือ กรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดให้พรรคการเมือง กระทำการใด ๆ ฝ่าฝืนนโยบายพรรคการเมืองหรือข้อ บังคับพรรคการเมืองอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคง ของรัฐหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอัน ดี ของ ประชาชน หรือ การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ แต่ลักษณะการกระทำยังไม่รุนแรง จนเป็นสาเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๗ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเตือนเป็นหนังสือให้หัวหน้า พรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น ระงับหรือ จัดการแก้ไขการกระทำนั้นภายในระยะเวลาที่นาย ทะเบียนกำหนด ในกรณีที่นายทะเบียนเตือนเป็น หนังสือแก่บุคคลที่ไม่ใช่หัวหน้าพรรคการเมืองต้องส่ง ลำเนาหนังสือเตือนนั้นให้หัวหน้าพรรคการเมือง ทราบโดยเร็ว

- การไม่ปฏิบัติตาม
คำเตือนของนาย
ทะเบียน

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการ บริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรค การเมืองไม่ปฏิบัติตามคำเตือนของนายทะเบียนตาม วรคหนึ่งให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเพื่อให้ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ระงับหรือจัดการแก้ไขการ กระทำดังกล่าว หรือให้หัวหน้าพรรคการเมือง หรือ

กรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งคณะหรือบางคน
ออกจากตำแหน่งได้

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้หัวหน้า
พรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง
ทั้งคณะหรือบางคนออกจากตำแหน่ง ผู้นั้นไม่มีสิทธิ
เป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองอีก เว้นแต่จะพ้น
กำหนดสองปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของ
จำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
กรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่า
หนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมือง
หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าสิบคน เห็นว่า
มติหรือข้อบังคับในเรื่องใดของพรรคการเมืองที่ตน
เป็นสมาชิกอยู่นั้นจะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติ
หน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ
หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง
เป็นประมุข มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัย

- กรณีสมาชิก
เห็นว่ามติหรือ
ข้อบังคับของ
พรรคการเมือง
ไม่ถูกต้อง

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติหรือข้อ
บังคับดังกล่าวขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่ง
การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหา-
กษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้มติหรือข้อบังคับดังกล่าว

นั้นเป็นอันยกเลิกไป

- การดำเนินการ
หาสมาชิก

มาตรา ๒๙ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

- การจัดตั้งสาขา
พรรคการเมือง

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้นให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้น

- แบบหนังสือแจ้ง
การจัดตั้งสาขา
พรรคการเมือง

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดและอย่างน้อยจะต้องมีรายการแสดงที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองรายชื่ออาชีพ และที่อยู่ของกรรมการสาขาพรรคการเมืองนั้น เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้ว ให้ออกหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

- องค์ประกอบของ
คณะกรรมการ
สาขาพรรค
การเมือง

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย ประธานสาขาพรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขา

พรรคการเมือง รองเลขาธิการสภาพรรคการเมือง
 เற்றுญติกสภาพรรคการเมือง โฆษกสภาพรรคการเมือง
 เมือง และกรรมการอื่นของสภาพรรคการเมือง

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการสภาพรรคการเมือง
 เมืองมีหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามนโยบาย
 และข้อบังคับพรรคการเมืองตามที่ได้รับมอบหมาย

- หน้าที่ของคณะ
 กรรมการสภา
 พรรคการเมือง

มาตรา ๓๓ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย
 พรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง หรือ
 รายการตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๕) ที่จัดแจ้งไว้
 กับนายทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบ
 ตามมาตรา ๓๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการ
 เปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายใน
 สามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้
 พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

- การแจ้งการ
 เปลี่ยนแปลง
 นโยบาย
 ข้อบังคับ
 พรรคการเมือง

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อ
 เมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนาย
 ทะเบียน และให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ มาใช้
 บังคับโดยอนุโลม

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งการเปลี่ยน-
 แปลงตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้
 นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมือง
 แจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นภายในเวลาที่กำหนด

การแก้ไขรายการที่ได้ประกาศไว้ตามมาตรา ๑๘
 ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- การแก้ไขรายการ
 ตามมาตรา ๑๘

- การจัดทำ
ทะเบียนสมาชิก

มาตรา ๓๔ หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงเก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง และพร้อมที่จะให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบได้

- การแจ้งจำนวน
สมาชิกที่
เพิ่มขึ้น - ลดลง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาพร้อมด้วยรายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของสมาชิกดังกล่าวตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมกราคมของทุกปี

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งนายทะเบียนภายในระยะเวลาตามวรรคสองให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนด

ทะเบียนสมาชิกให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด

- การจัดทำรายงาน
การดำเนินงาน
ของพรรค
การเมือง

มาตรา ๓๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

มาตรา ๓๖ ห้ามมิให้พรรคการเมืองช่วยเหลือ
หรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา
ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

- ห้ามพรรค
การเมือง
ช่วยเหลือ
หรือสนับสนุน
ผู้สมัคร
รับเลือกตั้ง

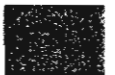
ส่วนที่ ๒

การเงินของพรรคการเมือง

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการบริหารพรรค
การเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการ
เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมือง
และสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการ
ทำบัญชีตามมาตรา ๓๘ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

- หน้าที่รับผิดชอบ
เกี่ยวกับการเงิน

ในกรณีที่มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ให้
ประธานสาขาพรรคการเมืองจัดให้มีการทำบัญชีของ
สาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๘ และรับรอง
ความถูกต้องตลอดจนจัดส่งบัญชีของสาขาพรรคการเมือง
เพื่อแสดงรวมไว้ในบัญชีของพรรคการเมือง

- รายการในบัญชี
ของพรรคการเมือง และบัญชี
ของสาขาพรรคการเมือง

มาตรา ๓๘ บัญชีของพรรคการเมืองและบัญชี
ของสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย

(๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับ
และแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย

(๒) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคตาม
มาตรา ๔๘

(๓) บัญชีแยกประเภท

(๔) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการ
ลงบัญชีที่ถูกต้องสมบูรณ์โดยครบถ้วน

บัญชีตาม (๑) และ (๒) ต้องลงรายการให้แล้ว
เสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่รายการนั้นเกิดขึ้น

บัญชีตาม (๓) และ (๔) ต้องลงรายการให้แล้ว
เสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่
รายการนั้นเกิดขึ้น

- การปิดบัญชี
ครั้งแรก

มาตรา ๓๙ พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง
ต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทิน
ที่ได้จัดแจ้งการจัดตั้งขึ้น และครั้งต่อไปเป็นประจำทุก
ปีในวันสิ้นปีปฏิทิน

- งบการเงิน

การปิดบัญชีให้จัดทำงบการเงิน ซึ่งอย่างน้อย
ต้องประกอบด้วย งบดุลและงบรายได้ และค่าใช้จ่าย
ของพรรคการเมือง กรณีที่มีสาขาพรรคการเมือง งบ
การเงินให้รวมถึงงบการเงินของสาขาพรรคการเมือง
ทุกสาขาพรรคการเมืองด้วย

งบดุลต้องแสดงรายการ สินทรัพย์ หนี้สิน และ
ทุนของพรรคการเมือง

- งบดุล

งบรายได้และค่าใช้จ่ายอย่างน้อยต้องแสดงที่มา
ของรายได้ ซึ่งได้รับจากเงินบริจาค เงินสนับสนุนจาก
รัฐ และรายได้อื่นที่มีกับทางใช้ไปของค่าใช้จ่าย
ดำเนินการของพรรคการเมือง โดยเฉพาะค่าใช้จ่าย
ในการเลือกตั้งต้องแสดงไว้โดยชัดเจน

- งบรายได้ และ
ค่าใช้จ่าย

งบดุลต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจ
สอบและรับรองการสอบบัญชี

- การตรวจสอบ
และรับรองของ
ผู้สอบบัญชี

มาตรา ๔๐ งบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ตรวจสอบและรับรองแล้วต้องเสนอที่ประชุมใหญ่ของ
พรรคการเมืองอนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปี
โดยแจ้งให้สมาชิกทราบล่วงหน้า และปิดประกาศไว้
ณ ที่ตั้งสำนักงานของพรรคการเมือง และสาขาพรรค
การเมืองไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

- การอนุมัติ
งบการเงิน

งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง
อนุมัติแล้วตามวรรคหนึ่งหัวหน้าพรรคการเมืองต้อง
รับรองความถูกต้องร่วมกับเหรัญญิกพรรคการเมือง
และให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งงบการเงินต่อนาย
ทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่
ของพรรคการเมืองอนุมัติพร้อมทั้งสำเนาบัญชีตาม
มาตรา ๓๘

เมื่อนายทะเบียนได้รับงบการเงินและสำเนา
บัญชีตามวรรคสองแล้วให้นายทะเบียนเสนอต่อคณะ

กรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบและประกาศให้
สาธารณชนทราบ

- การยกเว้นภาษี **มาตรา ๔๑** รายได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร

- หน้าที่ยื่นบัญชี
ทรัพย์สิน และ
หนี้สิน **มาตรา ๔๒** ให้หัวหน้าพรรคการเมือง
กรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการสาขา
พรรคการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติ
ภาวะต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
เข้าดำรงตำแหน่งและภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
พ้นจากตำแหน่ง

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตาม
วรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการการ
เลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้ยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และ
บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายอื่นแล้ว
บุคคลนั้นอาจส่งสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินที่ยื่นไว้ตามกฎหมายอื่นนั้นต่อนายทะเบียน
แทนก็ได้

- การควบคุมค่าใช้จ่าย
เกี่ยวกับการ **มาตรา ๔๓** เมื่อได้มีการประกาศพระราช-
กฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องควบคุมพรรคการเมืองไม่ให้ใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นเกินวงเงินที่นายทะเบียนกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และควบคุมไม่ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกินวงเงินตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

เลือกตั้งมิให้เกิน
วงเงินที่กำหนด

มาตรา ๔๔ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดสรรเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองดังนี้

- การจัดสรรเงิน
เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย
เกี่ยวกับการ
เลือกตั้ง

(๑) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้จัดสรรเป็นจำนวนรวม โดยพิจารณาตามจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองเสนอไว้ในบัญชีรายชื่อที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๒) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งให้จัดสรรให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองเป็นรายบุคคล

ค่าใช้จ่ายที่จัดสรรตาม (๑) และ (๒) ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

ห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง
จัดสรรเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของ
ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองตาม (๑) และ
(๒) เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

หมวด ๓

การสนับสนุนพรรคการเมือง

ส่วนที่ ๑

การบริจาคแก่พรรคการเมือง

- การบริจาค **มาตรา ๔๕** การบริจาคแก่พรรคการเมือง ให้
กระทำโดยเปิดเผยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะ
กรรมการการเลือกตั้งกำหนด
- หลักฐานการ **มาตรา ๔๖** เมื่อมีการบริจาคแก่พรรคการเมือง
รับบริจาค ให้พรรคการเมืองออกหลักฐานการรับบริจาคให้แก่

ผู้บริจาคตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด
เมื่อพรรคการเมืองได้รับการบริจาคเงิน ให้
พรรคการเมืองเปิดเผยรายชื่อผู้บริจาคและจำนวน
เงินที่ได้รับการบริจาคตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๔๗ ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมี
สิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อน
ตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้

- การนำจำนวนเงิน
ที่บริจาคไปหักค่า
ลดหย่อน

มาตรา ๔๘ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดให้มี
บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคซึ่งต้องมีรายการ
ดังต่อไปนี้

- การจัดให้มีบัญชี
แสดงรายรับจาก
การบริจาค

(๑) ชื่อ ที่อยู่ จำนวนเงิน และรายการ
ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้
ของผู้บริจาคทุกราย ในกรณีที่เป็นการบริจาคผ่าน
ทางสมาชิกให้ระบุชื่อสมาชิกผู้รับการบริจาคด้วย

(๒) วัน เดือน ปี ที่รับบริจาค

(๓) สำเนาหลักฐานการรับบริจาค

ในกรณีที่มีการบริจาคเป็นการให้หรือให้ใช้
ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้
ให้คิดมูลค่าโดยคำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทน
ตามปกติในท้องที่นั้นหรือค่าของสิทธินั้นก่อนจึง
บันทึกลงในบัญชี และในกรณีที่ไม้อาจคิดมูลค่าได้ให้
ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือประโยชน์

อย่างอื่นนั้นให้ชัดเจนเท่าที่จะกระทำได้

- ผู้ได้รับบริจาค
ต้องนำส่งเข้า
บัญชีแสดงราย
รับภายใน ๗ วัน

มาตรา ๔๙ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกซึ่งได้รับการบริจาคต้องนำส่งเข้าบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคตามมาตรา ๔๘ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับการบริจาค

- การนำเงินที่ได้รับ
บริจาคไปฝากไว้
กับธนาคาร
พาณิชย์

มาตรา ๕๐ บรรดาเงินที่พรรคการเมืองได้รับการบริจาคมา ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรัญญิกพรรคการเมืองนำไปฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์โดยระบุชื่อเจ้าของบัญชีในนามของพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรัญญิกพรรคการเมืองนำเงินไปฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งหมายเลขบัญชีของบัญชีเงินฝากและจำนวนเงินที่เปิดบัญชีของทุกบัญชี พร้อมทั้งส่งสำเนาบัญชีเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์รับรองแก่นายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้เปิดบัญชี

- ห้ามรับการ
บริจาคโดยไม่
เปิดเผย

มาตรา ๕๑ ห้ามมิให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่เป็นการบริจาคโดยไม่เปิดเผย

มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้พรรคการเมือง หรือ สมาชิกผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ใด เพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอัน เป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์เศรษฐกิจของประเทศหรือราชการแผ่นดิน หรือกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความ สงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรของ ประเทศ หรือเป็นการบั่นทอนสุขภาพอนามัยของ ประชาชน

- ห้ามรับเงิน
ทรัพย์สิน ฯลฯ
เพื่อกระทำการ
หรือสนับสนุน
การกระทำบ่อน
ทำลายความ
มั่นคงของราช
อาณาจักร ฯลฯ

มาตรา ๕๓ ห้ามมิให้พรรคการเมือง หรือ สมาชิกผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อ ดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือดำเนินกิจการ ในทางการเมืองจาก

- ห้ามรับเงิน
ทรัพย์สิน หรือ
ประโยชน์อันใด
จากบุคคลหรือ
องค์การที่ระบุไว้

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ใน หรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร ซึ่งมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือเป็นผู้ถือ หุ้นเกินร้อยละยี่สิบห้า

(๔) องค์การหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือ ได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติ

ไทย หรือมีผู้จัดการหรือกรรมการเป็นบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๕) บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลที่ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองจากบุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๖) บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

- ห้ามบุคคลหรือ
องค์กรที่ระบุไว้
ในมาตรา ๕๓
บริจาคเงิน ฯลฯ

มาตรา ๕๔ ห้ามมิให้บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตามมาตรา ๕๓ บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมืองหรือสมาชิกผู้ใดเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมือง หรือเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมือง

- ห้ามรัฐวิสาหกิจ
หรือนิติบุคคลที่
กำหนดบริจาค
เงิน ฯลฯ

มาตรา ๕๕ ห้ามมิให้นิติบุคคลที่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง บริจาคเงินทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมือง

ส่วนที่ ๒

การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ

มาตรา ๕๖ ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมืองและการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยกองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- กองทุนเพื่อ
การพัฒนา
พรรคการเมือง

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย

(๒) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

(๓) เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๔) เงินหรือทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๕) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๖๘

(๖) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อ
สมทบกองทุน

(๗) เงินดอกผลของกองทุน

(๘) เงินรายรับอื่น

การส่งเงินค่าปรับตาม (๓) หรือเงินหรือทรัพย์สินตาม (๔) เข้ากองทุนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

- อำนาจและ
หน้าที่ของ
คณะกรรมการ
การเลือกตั้งใน
การจัดสรรเงิน
สนับสนุนและ
ควบคุมการใช้
จ่ายเงินทุน
หมุนเวียน

มาตรา ๕๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมี
อำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่
พรรคการเมือง และควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงิน
ทุนหมุนเวียน

ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง
และควบคุมดูแลกองทุนให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่
แทน โดยคณะกรรมการดังกล่าวให้ประกอบด้วย
นายทะเบียนเป็นประธานกรรมการ กรรมการการ
เลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย
หนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคนผู้แทนสำนัก
งบประมาณหนึ่งคน ผู้แทนของพรรคการเมืองซึ่ง
สมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่ง
เลือกกันเองจำนวนสามคน และผู้แทนของพรรคการเมือง
ซึ่งไม่มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ
และให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็น

กรรมการและเลขานุการ

วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง
ของกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง และ
การประชุมของคณะกรรมการตามวรรคสอง ให้เป็น
ไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๕๘ ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่
พรรคการเมือง ให้จัดสรรให้เป็นรายปีตามโครงการ
และแผนงานในการดำเนินกิจการของแต่ละพรรค
การเมืองที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้
ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการ
เลือกตั้งประกาศกำหนด โดยให้คำนึงถึงจำนวน
สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ของพรรคการเมือง จำนวนคะแนนเสียงจากบัญชี
รายชื่อของพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับใน
การเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด จำนวนสมาชิกของ
พรรคการเมือง และจำนวนสาขาพรรคการเมือง
ตามลำดับ

- การจัดสรรเงิน
สนับสนุนให้
จัดสรรเป็นรายปี

มาตรา ๕๙ ให้พรรคการเมืองใช้จ่ายเงิน
สนับสนุนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของเงิน
สนับสนุนที่พรรคการเมืองได้รับเพื่อการบริหาร
พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง การหา
สมาชิกเพิ่ม การใช้จ่ายในการเลือกตั้ง และการให้
ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป

- การใช้จ่ายเงิน
สนับสนุนของ
พรรคการเมือง